

TRENDY AKO ZDROJ INOVÁCIÍ PRE ROZVOJ MLADÝCH ĽUDÍ

OBSAH

Úvod	4
Trendy ako inšpirácia pre rozvoj mladých	6
Trend: Pre, proti a do seba	7
Trend: GlobalisAsia	13
Trend: Pracuj rozumne, nie tvrdo	17
Trend: Digitálne impérium	23
Trend: Vivat človečenstvo	29
Trend: Školská dezilúzia: Únik z matrixu zvaného škola	33
Trend: Kríza mužnosti	37
Trend: Brusel = multikultúrne laboratórium budúcnosti	42
Spájanie generácií cez inovácie v prístupoch k mladým	50
Projekt „The Future is Now“	52
O partneroch	54
O autorkách	56

ÚVOD

Táto publikácia sa zameriava na vybrané novo vynárajúce sa trendy v životnom štýle generácie Z (mladí ľudia narodení v rokoch 1995 až 2010). Trendy sú reflexiou ich sveta a umožňujú nám lepšie vnímať, na aké výzvy a príležitosti mladí ľudia reagujú. Publikácia môže byť inšpiráciou pre inštitúcie, organizácie, pracovníkov s mládežou, učiteľov, rodičov a ďalšie subjekty, ako efektívnejšie pracovať s mladými ľuďmi aj prostredníctvom využitia jednotlivých trendov a ako im lepšie porozumieť alebo im vytvárať vhodnejšie podmienky.

Pod trendami rozumieme nielen nové fenomény, ale aj zmenu v prežívaní, správaní alebo v hodnotách mladých ľudí, ktoré ich v súčasnosti ovplyvňujú. Vzišli z kvalitatívneho prieskumu, ktorý realizuje organizácia YouthWatch prostredníctvom siete mladých ľudí tzv. trendspotterov po celom Slovensku. Vďaka mnohým hodinám rozhovorov s mladými ľuďmi, pravidelnému a systematickému zberu dát a analýze týchto zistení môžeme prinášať špecifický pohľad súčasnej generácie. A teda, ako dnes mladí ľudia pozerajú na svet svojimi očami. Je zaujímavé pozorovať, aké javy a situácie ich ovplyvňujú. Ako sa prejavujú v ich rozhodovaní, správaní či premýšľaní, aký to má dopad na kvalitu ich života a v neposlednom rade, aký je potenciálny vplyv novo vynárajúcich sa trendov na budúcnosť.

Práve záujem o novo vynárajúce sa trendy a premýšľanie nad ich prepojením s potenciálnou budúcnosťou (Futures Thinking) spojil organizáciu YouthWatch s belgickým partnerom, organizáciou BrusselAVenir. Organizácia sa venuje vytváraniu spoločných vízií budúcnosti pre mesto Brusel a spolupracuje s mladými ľuďmi, aby spoznala a pochopila ich špecifiká. Tieto poznatky organizácia využíva pre vytváranie scenárov a rôznych vízií budúcnosti (Futures Literacy). Odporúčania BrusselAVenir pre tvorcov politik a sektor práce s mládežou vznikli počas vzájomnej spolupráce a sú výsledkom workshopov, ktoré sa zameriavali na predstavovanie budúcnosti a vytváranie kolektívnych príbehov. Môžu byť inšpiráciou aj pre Slovensko, ktoré sa pravdepodobne za pár rokov stane

v dôsledku klimatickej krízy a migrácie diverzifikovanejšou krajinou. Je viac než zrejmé, že na niektoré otázky bude i Slovensko potrebovať nachádzať odpovede podobne ako dnes Brusel.

V publikácii sa venujeme niektorým vybraným trendom. Pri každom nájdete opis a ako sa prejavuje. Prinášame aj analýzu ich hnacích motorov a dôvody, prečo mladí ľudia reagujú istým správaním alebo postojmi. Pri analýze trendov s partnermi sme spoločne definovali výzvy, čo konkrétny trend prináša (alebo môže priniesť v budúcnosti) do života mladých ľudí. Zaujímali nás pozitíva i negatíva. V tejto časti nájdete návrhy, ako využiť predstavené trendy ako inšpiráciu pre aktuálnu prácu s mládežou. Pri niektorých trendoch sme si položili otázky, na ktoré sme ešte nevedeli nájsť odpovede, ale naznačujú ďalší možný vývoj v tejto oblasti. Ponechali sme ich na konci kapitoly vo forme podnetov na zamyslenie.

TRENDY AKO INŠPIRÁCIA PRE ROZVOJ MLADÝCH

TREND: PRE, PROTI A DO SEBA

Popis

Mladí ľudia sú neustále pripojení na internet a majú neobmedzený prístup k informáciám, čo zásadne formuje ich spôsob vnímania sveta. Denne sú vystavení nielen veľkému množstvu informácií, ale aj rôznorodým názorom od influencerov, médií alebo ich vlastných rovesníkov. Takýto neustály prívál obsahu vytvára tlak, aby okamžite reagovali – či už prostredníctvom komentárov, zdieľaním informácií alebo vytváraním tzv. reakčných videí, ktoré sú veľmi populárne a často dosahujú najvyššiu sledovanosť. Mladí ľudia vo svojich videách komentujú to, čo práve vidia a vyjadrujú pritom svoje názory na rôzne témy. Neraz sa pritom vysmieávajú opačným postojom. V tomto prostredí často dominuje fenomén „cancel culture“, v rámci ktorého mladí ľudia verejne odmietajú a bojkotujú aktivity či názory opačnej strany. Čím sa nejaký názor viac líši alebo je dokonca bizarnejší, tým viac pozornosti pritiahne – rýchle a extrémne reakcie sú kľúčové. Diskusie sa často začínajú prvotným kontroverzným názorom, na ktorý následne reagujú ďalší ľudia, čo ešte viac zvyšuje interakciu a zapojenie komunity.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

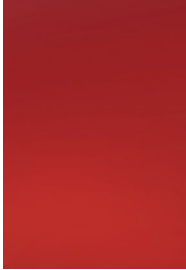
- **Prekážky v nadväzovaní a udržiavaní vzťahov:** Polarizácia v skupine mladých, ktorá sa prejavuje napríklad tým, že sa nebudem baviť s niekým, kto má iný názor.
- **Presýtenosť informáciami:** Mladí ľudia sú vystavení veľkému množstvu rôznorodých podnetov a informácií. Kým nemajú jasne vyhranený postoj, premýšľajú nad všetkým.
- **Skreslenia vo vnímaní:** Príliš veľké množstvo informácií, ktoré môžu byť zbytočné, sú zatažujúce a nedokážu si ich ukotviť alebo integrovať. Môže sa objaviť aj pocit, že hoci mám len pár informácií, téme veľmi dobre rozumiem. Môže to súvisieť aj s nárastom rôznych dezinformačných profilov, kanálov či médií.

- **Disinhibičný efekt:** Je fenomén, ktorý sa prejavuje v online priestore. Anonymita a vzdialenosť medzi ľuďmi vedú k tomu, že sa cítia menej viazaní spoločenskými normami, a tak sa môžu správať menej kontrolovane alebo agresívnejšie, než by to robili tvárou v tvár.
- **Vytráca sa priestor na diskusiu a debatu:** Nastavenie sociálnych sietí očakáva iba rýchle a krátke reakcie - ideálne iba vo forme emotikonov. Nie je priestor pre dlhé vysvetľovanie a diskusiu.
- **Nedostatočná kontrolovateľnosť sociálnych sietí:** Znamená, že systém reportovania nenávistných a negatívnych prejavov funguje nedostatočne. Prináša to aj riziko negatívneho vplyvu online priestoru na morálku a hodnoty mladých. Takýto obsah je podporený algoritmami, ktoré spôsobujú uzatváranie mladých ľudí do podobných názorových bublín.
- **Kultúra influencerov:** Formuje názory a hodnoty mladých ľudí, avšak bez patričných faktov alebo argumentov. Okrem toho influenceri nepotrebujú na svoju prácu žiadnu kvalifikáciu a ani nepodliehajú žiadnemu etickému kódexu.

Pozitíva súvisiace s týmto trendom

Mladí ľudia majú väčší prehľad, disponujú veľkým množstvom informácií a sú otvorenejší voči rôznym témam, čo im umožňuje lepšie pochopiť komplexné otázky súčasného sveta. Medzi kľúčové témy, ktoré sú pre nich dôležité, patria rodové otázky, identita, sexuálne obťažovanie, LGBT práva, ako aj environmentálne otázky.

Otvárajú sa mnohé témy súvisiace s etikou a morálkou človeka a to, aby sa správal jednotne a bol konzistentný. Prejavuje sa to napríklad tak, že ak je človek dobrý spisovateľ alebo spevák, ale ako súkromná osoba nedisponuje morálnou výbavou, mladí ľudia odmietajú počúvať jeho hudbu alebo čítať jeho autorskú literatúru.

Nárast záujmu o tieto témy odráža ich snahu vytvárať inkluzívnejšie a rovnoprávne prostredie. Mladí ľudia sa aktívne angažujú v boji za práva rôznych skupín a neustále sa snažia osvetliť a riešiť problémy, ktoré sú pre nich dôležité. Tento záujem sa neprejavuje len v negatívnych alebo kritických prejavoch, ale aj v pozitívnych aktivitách a iniciatívach, ktoré podporujú zmenu a prispievajú k lepšiemu porozumeniu a rešpektu medzi rôznymi komunitami.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

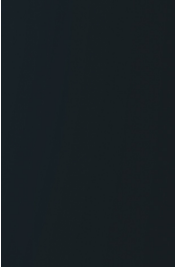
Diskusie o dôležitých témach pre mladých

Mladí ľudia sú otvorení diskusiám o rodových otázkach, identite, sexuálnom obťažovaní, sexuálnom súhlase, LGBT právach a ekológii. Tento záujem môžeme využiť na otvorenie dialógu, ktorý posilní ich angažovanosť a povzbudí ich, aby sa aktívne zapájali do riešenia dôležitých tém. Počas [diskusie](#) nie je nevyhnutné, aby došlo k spoločnému konsenzu alebo presvedčeniu druhej strany. Dôležité je, aby sa tieto témy vôbec otvárali a poukazovalo sa na rôznorodosť pohľadov na diskutabilné témy.

Spoločná diskusia o obsahu, ktorý zdieľajú mladí, môže pomôcť k lepšiemu pochopeniu ich záujmov a motivácií, čo ich vedie k hlbším a zmyslupnejším rozhovorom. Za pozornosť stojí najmä vzťahová a sexuálna výchova, ktorá nie je obmedzená na výchovu k manželstvu a rodičovstvu, ale prináša pohľad na tému z komplexnejšieho pohľadu.

Podpora tolerantnej komunikácie a depolarizácie

Hľadanie a vytváranie miestnych alebo regionálnych lídrov, ktorí propagujú tolerantnú komunikáciu, môže prispieť k šíreniu pozitívnych hodnôt a vzorov v komunite. Je dôležité učiť mladých ľudí, ako lepšie chápať perspektívy druhých, ich pocity a potreby, čo podporuje rešpekt a toleranciu v spoloč-

nosti. Je takisto potrebné klásť dôraz na to, prečo majú ľudia istý názor, čo je za ním, aká emócia alebo hodnota. Ukážte, že aj keď sa ľudia líšia v niektorých názoroch, často majú spoločné hodnoty alebo ciele. Napríklad všetci môžeme chcieť lepší svet pre svoje deti, aj keď máme odlišné predstavy o tom, ako to dosiahnuť. Pomáha to znížiť pocit „my proti nim“. K tomu môže pomôcť napríklad nenásilná komunikácia alebo stratégie na [zvládanie konfliktov](#).

Výchova k zmiernosti vysvetľuje, že rozmanitosť názorov je prirodzená. To, že niekto s nami nesúhlasí, ešte neznamená, že je našim nepriateľom. Výchova by mala smerovať k tomu, aby sme s úctou viedli dialóg s rôznymi ľuďmi. Mali by sme sa učiť, že dialóg je cestou k porozumeniu a nie bojom o to, kto má pravdu. Je dôležité, aby sme sa učili zdieľať svoje názory bez útokov a počúvať bez predpojatosti. Modelujte správanie, ktoré ukazuje, že počúvanie je rovnako dôležité ako rozprávanie. Príkladom dobrej praxe môže byť napríklad iniciatíva [Peace sofas](#).

Diskusia o „Cancel culture“, resp. ako zvládnuť odmietnutie

„Cancel culture“ je fenomén kolektívneho odsúdenia založený na demoinizácii názorových oponentov. Mladí ľudia (aj dospelí) by mali byť vedení k tomu, aby si uvedomovali následky svojho správania v online priestore. Zahŕňa to aj vedomosti o tom, ako sa vyhnúť online lynču, polarizujúcej rétorike a ako sa správať zodpovedne vo virtuálnych diskusiách. Pomáha tomu aj rozvoj kritického myslenia a budovanie mediálnej gramotnosti. Vzdelávanie, ako sa správať v digitálnom priestore, ponúka na Slovensku aj organizácia [DigiQ](#).

Vzdelávanie mladých ľudí na tému zvládania odmietnutia a sociálnej ostrakizácie im môže pomôcť lepšie sa orientovať v online priestore a rozvíjať schopnosti konštruktívne reagovať na negatívne situácie. To, čo je potrebné, je budovanie a vytváranie bezpečných a rešpektujúcich platforiem na diskusiu, kde ľudia môžu slobodne vyjadrovať svoje názory a byť vypočutí bez strachu z odsúdenia alebo bojkotu. Podpora otvoreného dialógu, v rámci ktorého sú vítané rôzne perspektívy, pomáha zmierniť extrémne reakcie a ostrakizáciu.

Pozitívna zmierovateľská úloha (nielen) na sociálnych sieťach

Mladí ľudia môžu byť motivovaní, aby sa stali zmierovateľmi (nielen) na sociálnych sieťach. Podporovaním pozitívnych príspevkov a oceňovaním pozitívnych prejavov môžeme vytvoriť prostredie, kde je rešpektujúci prístup cenený viac než negatívne reakcie. Na Slovensku je známa iniciatíva na podporu takéhoto správania v rámci online skupiny [#som tu](#).

Odpojenie od sociálnych sietí a informačný detox

Diskusia o výhodách detoxu zo sociálnych sietí a jeho dopade na duševné zdravie môže mladým pomôcť, ako lepšie vyvážiť čas strávený online a offline. Zatiaľ sa to deje skôr na individuálnej báze, kedy si niektorí mladí ľudia dávajú „nudný“ vizuál svojej obrazovky a ikoniek, aby ich nelákali sociálne siete. Existuje napríklad aplikácia one sec, ktorá zabráňuje nekontrolovateľnému scrollovanu.

Dlhotrvajúca spoločenská debata, či by mobily mali byť zakázané na školách a do akého veku, sa už v niektorých krajinách pretavila do praxe. Väčšina škôl výrazne obmedzila používanie smartfónov počas vyučovania. Inšpiráciou sú aj rôzne „tech free zóny“ alebo „tech free politiky“ v rôznych priestoroch a priestranstvách, kedy musia ľudia odložiť svoje mobily, laptopy, PC a smart hodinky.

Zároveň je dôležité, aby sa medzi staršími generáciami - rodičmi, starými rodičmi - šírili rôzne informačné kampane vzdelávajúce o tom, aké riziká so sebou prinášajú sociálne siete, ak sú nesprávne využívané.

Rovnako by sa mala otvoriť debata, ktorú prináša aj Yuval Harari v najnovšej knihe Nexus. Otázkou je, či by sme sa rovnako, ako sa občas prejedáme, aj keď už nie sme hladní, nemali prestať „prejedat“ informáciami, keďže náš mozog ich nie je schopný spracovať a dať sa radšej na „informačný detox“.

K tomu môže pomôcť aj atraktívna ponuka aktivít, ako sú napríklad nočné hry, prenocovanie na netradičných miestach alebo netradičné športy. Mladým ľuďom môžu poskytnúť nové a obohacujúce zážitky. Podstatný je však aj neštruktúrovaný priestor na trávenie voľného času, kedy mladí ľudia môžu robiť to, „čo potrebujú“, čím podporujeme ich iniciatívu prísť s vlastnými nápadi.

Podnety na zamyslenie

**Do akej miery sa dá vôbec zabezpečiť bezpečnosť online priestoru, v ktorom sa mladí ľudia pohyujú a ktorý formuje ich morálne hodnoty?*

**Ako viesť mladých ľudí k približovaniu sa, hľadaniu kompromisov a rešpekujúcej komunikácii? Vieme ich k tomuto viesť, ak okolo seba vidia spoločnosť a politiku, ktorá je polarizovaná?*

**Je regulácia internetu jediná možnosť alebo vieme využiť aj iné prístupy a nástroje?*

**Neutečú mladí ľudia do nových tajných paralelných platforiem, kde my starší úplne stratíme dosah a možnosti vplyvu v online priestore?*

TREND: GLOBALISASIA¹

Popis

Mladí ľudia prejavujú zvýšený záujem o kultúru a životný štýl ázijských krajín, ako sú Južná Kórea, Japonsko, Thajsko, Singapur, Čína a India. Poháňa ho najmä technologická vyspelosť týchto krajín a rôzne inovácie, ktoré prichádzajú z oblastí automobilového priemyslu, informačných technológií či gamingu. Ázia rastie aj ekonomicky a má výrazný vplyv aj prostredníctvom tzv. „soft power“.

Soft power je koncept, ktorý opisuje schopnosť krajiny ovplyvňovať iné štáty prostredníctvom kultúry, hodnôt, diplomacie a ideí namiesto použitia vojenskej alebo ekonomickej sily (tzv. „hard power“²).

Obrovský vplyv na popularitu ázijskej kultúry má aj čínsky TikTok, ktorý výrazne prekonáva ostatné sociálne siete a aktívne podporuje vnímanie ázijských osobností a kultúrnych prvkov. Rastúci záujem o všetko ázijské podporuje aj rozšírená ponuka služieb a produktov z Ázie, čo ešte viac prehľbuje fascináciu týmito krajinami a ich kultúrou. Umenie, filmový priemysel, hudba a literatúra môžu mať veľký vplyv na zahraničné krajiny. Juhokórejský „K-pop“ a kórejské drámy majú napríklad veľký vplyv na globálnej úrovni a zlepšujú obraz Južnej Kórei.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Idealizácia ázijských krajín:** Povrchné poznanie a idealizovanie ázijských krajín, kultúry a ľudí. Mladým ľuďom môžu chýbať vedomosti o vážnych problémoch, ako je napríklad nedodržovanie ľudských práv či detská práca v Číne, prípadne autoritatívny režim, ktorý tam vládne. Zaujatosť kreatívnym priemyslom môže odpútať pozornosť od skutočného sveta a hlbšieho pochopenia reálnych problémov týchto krajín.
- **Veľké množstvo času:** To, že mladí ľudia venujú veľa času sledovaniu ázijských filmov a seriálov, má vplyv aj na ich správanie.

¹ Vyslovujú: globalizejža

² Tento pojem zaviedol americký politológ Joseph Nye.

- **Nezdravý ideál krásy:** Ázijská popkultúra, najmä japonský hudobný fenomén „K-pop“, často kladie dôraz na fyzický vzhľad a určitý typ „dokonalosti“. Takýto tlak na dodržiavanie ideálov krásy môže negatívne ovplyvniť sebavedomie a duševné zdravie mladých ľudí, ktorí môžu mať pocit, že nedosahujú ideálne štandardy. V Južnej Kórei bol napríklad zaznamenaný najvyšší počet plastických operácií na obyvateľa na svete. Kórejská spoločnosť kladie veľký dôraz na fyzický vzhľad a preto je plastická chirurgia veľmi populárna. Medzi nimi najmä procedúry ako dvojitá operácia očných viečok, úprava nosa, zmenšenie čeluste alebo facelifting.
- **Podpora konzumu:** Mnohé aspekty tohto trendu sú prepojené s konzumerizmom. Napríklad propagácia značiek, módy a technológií môže podporovať materializmus medzi mladými ľuďmi, čo vedie k nezdravej spotrebe a honbe za najnovšími produktami a značkami.

Pozitíva súvisiace s trendom

Mladí ľudia prejavujú rastúci záujem o učenie sa jazykov, ako sú kórejčina a japonsčina. Láka ich možnosť štúdia či stáží v týchto pre nás exotických krajinách. Južná Kórea a Japonsko sú známe vysokými štandardmi v oblasti vzdelávania a technológií. Zároveň sa medzi mladými zvyšuje záujem o cestovanie a objavovanie histórie spomínaných krajín. Hodnoty ako rozvaha, pokoj, poriadok, slušnosť, rešpekt, disciplína a tvrdá práca, ktoré sú v médiách často prezentované ako typické pre ázijskú kultúru, majú veľký ohlas aj u Slovákov.

Ázijská popkultúra (K-pop, anime alebo manga) často podporuje kreativitu a umeleckú sebarealizáciu. Veľa mladých ľudí začína skúmať nové umelecké formy, hudobné štýly a módu, ktoré ich inšpirujú k vytváraniu vlastného obsahu.

Zároveň dochádza aj k väčšiemu globálnemu prepojeniu medzi mladými ľuďmi, pretože mladí na Slovensku sú nielen inšpirovaní vplyvom zo západu, ale začínajú sa pozerieť aj smerom na východ a úplne odlišnú kultúru, čo podporuje globálne a interkultúrne vzdelávanie.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Využitie ázijskej kultúry ako lákadla

Ázijská kultúra môže slúžiť ako atraktívny nástroj na prilákanie mladých ľudí na podujatia a stretnutia. Po získaní pozornosti môžeme pokračovať v diskusiách o rôznych dôležitých témach, ktoré sú relevantné pre mládež.

Diskusia o citlivosti a maskulinite

„K-pop“ umelci často prezentujú mužnosť, ktorá je zameraná na **vizuálnu príťažlivosť**. Tento obraz je jemnejší a menej „drsny“ v porovnaní s tradičnými mužskými ideálmi. Kládne sa v ňom dôraz na starostlivosť o pleť, vlasy a módu. Uvedený trend podporuje predstavu, že muži môžu byť rovnako módne uvedomelí ako ženy a že starostlivosť o vzhľad nie je prejavom slabosti. Muži majú jemné črty tváre, nosia make-up a vyberajú si módu, ktorá nie je striktné mužská alebo ženská. V „K-pop“ je časté, že muži otvorene prejavujú svoje emócie. To poskytuje priestor na otvorené diskusie medzi mladými mužmi o prejavovaní emócií a stereotypoch, ktoré sa týkajú maskulinity. Zamerajme sa na zníženie predsudkov a podporu emocionálnej otvorenosti, aby sme posilnili ich schopnosť vyjadrovať svoje pocity a otvoriť diskusiu, ako to dnešní mladí ľudia vnímajú.

Praktické zručnosti a know-how

Organizujme akcie, na ktorých sa mladí ľudia môžu naučiť ázijské techniky v umení, starostlivosti o svoje telo (napríklad jóga, thai chi a pod.) alebo ako usporiadať svoj priestor a domov podľa Feng Shui alebo metódy Marie Kondo. Práve spomínaná Marie Kondo metóda sa pri organizovaní domova a priestoru zameriava na to, aby si ľudia nechávali len veci, ktoré sú pre nich užitočné a prinášajú im radosť, tzv. „sparks joy“. Môže im pomôcť udržať poriadok v domácnosti, ale tiež podporuje duševnú čistotu a pokoj. Poskytnime mladým

ľudom praktické zručnosti, ktoré podporujú ich sebedomie, duševné zdravie a osobný rozvoj.

Využitie popularity anime

Anime v porovnaní s tradičnou kinematografiou vyzdvihuje ekologické výhody. Využívanie aktivít spojené s anime, ktoré obsahujú aj ekologické a udržateľné prvky, môže mladých ľudí zaujať a prilákať ich pozornosť.

Testy sebapoznania a tréning ázijských hodnôt

Využívať v našich programoch môžeme testy ako „Koľko Aziata máš v sebe?“, ktoré využívajú fascináciu ázijskými vlastnosťami na podporu osobného rozvoja. Vytvárajme úlohy a výzvy, ktoré sa zameriavajú na hodnoty ako vytrvalosť, rešpekt, emocionálnu otvorenosť, toleranciu a solidaritu. Poskytnite podporu a vytvorte prostredie, ktoré podporuje vzájomnú pomoc a rozvoj mladých ľudí prostredníctvom spoločných aktivít.

Podnety na zamyslenie

** Súvisí fascinácia s prejavovanou rozvahou, zdržanlivosťou, vnútornou disciplínou s tým, že práve mladí majú okolo seba málo príkladov rešpektujúcej komunikácie, uznania či korektnosti?*

** Sú pre dievčatá krehkosť a emocionálne prejavy mužských predstaviteľov v kórejských drámach a seriáloch príťažlivé, lebo sa tak líšia od tradičného obrazu muža v našej kultúre (neplače, neprejavuje city, trpí potichu)?*

** Aký ideál krásy chceme podporovať v dnešných dospievajúcich dievčatách a chlapcoch? A ako tomu napomáha ázijský vplyv?*

** Cestovať alebo študovať v týchto krajinách je viac nedostupné ako inde v Európe. Platí pravidlo, že čo sa ťažko získava, to si viac vážime? Alebo je snahou každej novej generácie sa čo najviac odlíšiť od tej pred ňou, resp. od generácie jej rodičov?*

TREND: PRACUJ ROZUMNE, NIE TVRDO

Popis

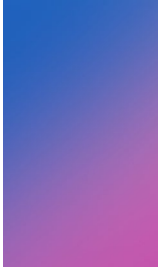
Tradičné predstavy súvisiace so zamestnaním, ako mať napríklad jednu prácu u jedného zamestnávateľa na dlhé obdobie, či pevný pracovný čas od 9.00 do 17.00 hod. nie sú pre mnohých mladých ľudí základom ich profesionálneho života. Veľa z nich nevníma svoju identitu iba cez prácu, ale dôraz skôr kladú na osobný život. Je pre nich dôležité nájsť spôsob, ako si užívať život, zarobiť peniaze a udržať rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom. V súčasnosti to nie je škola, ktorá mladých pripravuje na ďalšiu pracovnú kariéru. Mladá generácia sa často pripravuje najmä prostredníctvom internetu a sociálnych sietí. Zo štatistik [Mc Crindle](#) vyplýva, že viac ako 40 % mladých zo súčasnej generácie Z sa učí prostredníctvom videí na sociálnych platformách, ako sú TikTok, YouTube alebo Instagram.

Internet a sociálne siete umožňujú mladým ľuďom zarobiť peniaze s menším úsilím a zároveň ponúkajú príležitosti na rozvoj nápadov, ktoré sa oplatí financovať. Tento prístup je spojený s fenoménom „FIRE movement“ (Financial Independence, Retire Early), ktorý podporuje myšlienku finančnej nezávislosti a predčasného dôchodku. Uvedený prístup môže byť vnímaný aj ako egocentrický a zameraný na to, aby sme robili iba to, čo nás baví.

V súčasnosti majú mladí ľudia k dispozícii rôzne možnosti, ako si zarobiť peniaze rozmanitými spôsobmi. Prostredníctvom influencer marketingu, sa niektoré z nich môžu zdať kontroverzné a bizarné. Digitálna ekonomika vytvára prostredie, v ktorom sú virtuálne peniaze a ich zarábanie sa tiež stáva čoraz bežným. Takýto svet prináša nový spôsob, ako prehodnotiť získavanie našich zdrojov a pohľad na prácu.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Akademické vzdelávanie je viac uznávané:** V súčasnosti sa kladie väčší dôraz na intelektuálne vykonávanú prácu. Manuálne povolania bývajú viac podceňované a preto je manuálna práca mladými aj menej vyhľadávaná.
 - **Práca z domu alebo na diaľku:** Má svoje výhody, ale aj nevýhody. Nárast možností vykonávať svoju prácu aj na diaľku môže mať za následok nejasné vymedzenie súkromného a pracovného života. S prácou na diaľku sa spája aj pocit osamelosti, izolácie alebo nedostatku sociálnych interakcií.
 - **Paralelné pracovné kariéry a menší záujem o dlhodobé záväzky:** Takéto nastavenie síce podporuje flexibilitu, ale na druhej strane môže spôsobiť väčšiu psychickú záťaž. Najmä, ak musí človek „prepínať“ z jednej na inú činnosť. V prípade, ak príde ku konfliktu v rôznych pracovných povinnostiach alebo k časovej kolízii medzi pracovnými úlohami a deje sa to dlhodobo, človek začne mať problémy s prepracovanosťou a môže sa u neho objaviť syndróm vyhorenia.
 - **Tlak na výkon:** Mladí ľudia čelia narastajúcemu objemu práce a zvyšujúcej sa záťaži spojenou s požiadavkami na vyšší výkon. Zamestnávateľia často kladú vysoké očakávania na produktivitu, čo môže viesť k tlaku a stresu na pracovisku.
 - **Paralýza možností:** Pretlak príležitostí môže spôsobovať nadmernú záťaž a stres, čo má negatívny dopad na duševné zdravie a schopnosť rozhodovať sa. Nesúlady medzi očakávaniami a realitou na trhu práce alebo idealistické predstavy o podnikaní bez dostatočného vnímania rizík alebo náročnosti.
-
- **Monetizácia našich záľub:** Zarábanie na osobných záujmoch, premena koníčkov na zdroj príjmu alebo komercializácia voľnočasových aktivít môže mať za následok neschopnosť oddeliť osobný život od práce. To má dopad aj na neštruktúrovaný voľný čas na oddych.

-
- **Snaha rýchlo zarobiť:** Snaha o rýchly zisk alebo stať sa „influencerom“ môže nahradiť zmysluplný a spoločensky prospešný obsah. Niektoré spôsoby zarábania v digitálnej ekonomike, ako sú napríklad šírenie bizarných alebo kontroverzných nápadov na sociálnych sieťach, vedú k etickým otázkam. Tento trend môže byť vnímaný ako povrchný alebo nezmyselný, čo môže oslabovať hodnotu práce založenej na zmysluplnosti a prínose pre spoločnosť.
 - **Flexibilita na úkor pracovnej nestability:** Zatiaľ čo digitálna ekonomika ponúka flexibilitu, môže tiež vytvárať pocit neistoty. Práca na sociálnych sieťach alebo v online prostredí môže byť nestála a závislá od algoritmov alebo popularity platforiem, čo vedie k nedostatku finančnej a profesionálnej stability.

Pozitíva súvisiace s trendom

Tento trend podporuje vznik a rozvoj živností, ako aj malých podnikov, čo poskytuje mladým ľuďom možnosť vytvárať a riadiť svoje vlastné firmy a prispieva tak k rozvoju miestnych komunit. Okrem toho otvára nové povolania, ktoré sa objavujú v dôsledku technologických inovácií. Mladým ľuďom ponúka rôznorodé kariérne cesty a rozvojové možnosti, čo podporuje ich nezávislosť a možnosť robiť veci podľa vlastného uváženia, ako sa aj učiť na vlastných chybách.

Kreatívne platformy ako TikTok, YouTube alebo Instagram umožňujú monetizovať obsah, pričom aj influenceri a digitálni tvorcovia dokážu získať finančnú nezávislosť. To vedie k rozmanitosti kariérnych príležitostí a umožňuje zarábať na tom, čo ľudí baví. Mala by však byť dodržaná istá hranica v tom, čo všetko sú ochotní spraviť pre peniaze.

Ako reakcia na tento trend vzniká nový rozmer kariérneho vzdelávania, ktorý sa zameriava na rozvoj praktických zručností, flexibility a adaptability. Čoraz viac populárne sa stáva praktické učenie sa prostredníctvom skúseností známe ako „learning by doing“, čo umožňuje mladým ľuďom získať cenné zručnosti a poznatky v reálnom svete.

Väčšia mobilita mladých kvôli práci tiež vytvára nové príležitosti pre kariérny rozvoj na globálnej úrovni pre tzv. digitálnych nomádov, ale aj možnosť vykonávať svoju prácu odkiaľkoľvek. Umožňuje im to lepšie si organizovať čas a venovať sa veciam, ktoré ich naplňajú. Takáto ponuka je alternatívou k tradičným osem hodinovým modelom práce.

Nová pracovná kultúra je priateľská k mladým ľuďom a zohľadňuje ich potreby a hodnoty. Najmä flexibilné pracovné podmienky a priateľské pracovné prostredie. Práca z domu umožňuje tráviť viac času s blízkymi, čo môže mať pozitívny dopad na osobné vzťahy a prínos do komunity.

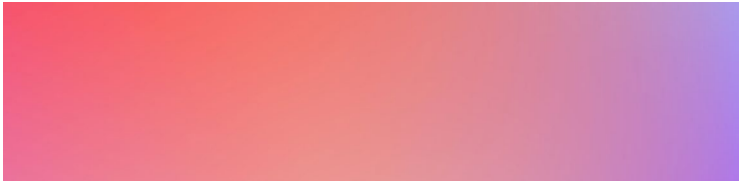
Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Kompetenčné vzdelávanie

Nemali by sme sa orientovať iba na získavanie vedomostí a informácií, ale aj na zručnosti a postoje. Tzv. kompetenčné vzdelávanie môže byť vhodným spôsobom, ako mladých ľudí pripraviť na nestály trh práce. Vzdelávanie by sme mali zamerať na rozvoj kompetencií, ktoré sú potrebné pre život v súčasnom svete, ale aj pre trh práce. Ide o mäkké zručnosti, ktoré podporujú flexibilitu, kreativitu a podporu analytického myslenia.

Práca s vlastnými chybami a spätnou väzbou

Vedieť pracovať s vlastnými chybami je kľúčové pre osobný a profesionálny rast, keďže nám to dáva príležitosť na učenie a zlepšovanie sa. Ak sa pozeráme na chyby ako na príležitosti, môžeme odhaliť príčiny problémov, zlepšiť postupy a predísť podobným situáciám v budúcnosti. Tento proces posilňuje odolnosť, zvyšuje sebavedomie pri riešení výziev a podporuje inovácie. Dôležitá je však schopnosť analyzovať chyby objektívne a bez obviňovania, čo vedie k zdravému a konštruktívnemu prístupu k vlastnému rozvoju. Preto je

vhodné rozvíjať aj také aktivity a programy, ktoré ponúkajú simulované prostredie, v ktorom môže dôjsť k chybám alebo kde možno zažiť pocit neúspechu. V následnej reflexii vysvetľujte, ako s chybami pracovať.

Otázka hodnoty peňazí

Je potrebné, aby rôzne programy na rozvoj finančnej gramotnosti venovali pozornosť nielen hospodárnemu spravovaniu peňazí, investovaniu alebo finančnému plánovaniu, ale aj etickému a morálnemu rozmeru. V rámci toho sa naskytajú aj otázky: Čo je hodnota práce za peniaze? Čo všetko sú mladí ľudia ochotní urobiť za peniaze? Aká je hodnota práce a hodnota peňazí? Naozaj si môžeme za peniaze kúpiť všetko? To sú otázky, na ktoré je potrebné hľadať s mladými ľuďmi odpovede.

Work-life balance alebo vráťme nuda hodnotu

Je tiež nevyhnutné otvárať témy work-life balance a to napríklad v rámci kariérneho poradenstva, pracovného prostredia, ale aj na školách. Ukazuje sa, že u mladých ľudí absentuje voľný neštruktúrovaný čas a nuda v spoločnosti považujeme za veľmi negatívny jav. Je dôležité učiť deti a mladých ľudí, že okrem povinností, ktoré majú v rámci školy alebo rodiny, by si mali nájsť aj čas na „dobitie si vlastných bateriek“. A to sa nedeje ani počas krúžkov (najmä, ak ich majú veľa) alebo počas bezmyšlienkovitého scrollovania na mobile.

Praktické učenie sa („Learning by Doing“)

Mladí ľudia môžu využívať príležitosti na praktické učenie sa a získavanie zručností prostredníctvom reálnych skúseností, čo im umožňuje lepšie pochopiť svoje silné stránky a oblasti, v ktorých sa môžu rozvíjať. Napríklad platforma [GROWNi](#) ponúka mentoring, networking a možnosti ďalšieho vzdelávania, ktoré sú zamerané na pracovné stáže, podnikavosť a profesionálny rozvoj. Ďalšou príležitosťou na praktické učenie môže byť aj dobrovoľníctvo.

Podnety na zamyslenie

** O 10 rokov zanikne 70 % pracovných pozícií súčasnosti a vzniknú úplne nové povolania, ktoré ešte dnes neexistujú. Na čo máme pripravovať mladých ľudí v súvislosti s trhom práce?*

** Hoci práca na živnosť ponúka slobodu, môže tiež zvyšovať tlak na výkon, pretože finančná neistota a nestabilný príjem prispievajú k stresu. Ako tento spôsob zarábania ovplyvňuje duševné zdravie a životnú pohodu?*

** Ako nájsť skutočne rovnováhu medzi prácou a osobným životom v dnešnej rýchlej dobe, keď sme non-stop online?*

** Ak sa práca čoraz viac individualizuje a presúva do digitálneho priestoru, ako to ovplyvní spoločenské interakcie a budovanie komunity?*

TREND: DIGITÁLNE IMPÉRIUM

Popis

Trend sa zaoberá nástupom novej éry influencerov a ich rastúcim vplyvom na mladú generáciu. Jeho podstata spočíva v tom, že známi alebo populárni ľudia na sociálnych platformách ako Instagram, YouTube, TikTok a ďalších, tzv. influenceri, majú schopnosť ovplyvňovať názory, správanie a rozhodnutia veľkej skupiny ľudí. Najmä svojich sledovateľov.

Fenomén využívania influencerov na Slovensku sa začal približne pred 10 rokmi a je dominantnou súčasťou každodenného života generácie Z. Mladí ľudia čoraz viac sledujú influencerov na sociálnych sieťach, pričom o nich vedia takmer všetko. Prví slovenskí influenceri ako Gogo, Selassie a Exploited sa stali populárnymi vďaka kanálu YouTube, kde tvorili obsahy venované počítačovým hrám. Neskôr sa pridali influencerky ako Moma a LucyPug (partnerky vyššie spomenutých chlapčenských influencerov), ktoré sa zamerali na segment krásy („beauty segment“), líčenie a obliekanie.

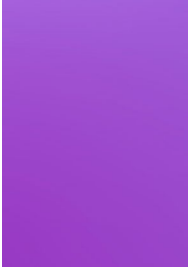
S príchodom TikToku začala nová vlna influencerov. Mnohí z nich začínali so stovkami sledovateľov, no za krátky čas ich počet prudko narástol na tisíce či milióny. Je to aj vďaka algoritmom TikToku a aj jednoduchosti, ako vytvárať digitálny obsah. TikTok znížil bariéry vstupu a umožnil väčšiemu počtu ľudí stať sa influencermi. Výsledkom je, že veľa mladých tvorcov z celého sveta dosiahlo veľký úspech a stali sa známymi práve vďaka tejto platforme. Nová generácia influencerov často prináša rôznorodý obsah. Špeciálnu pozornosť si zaslúži kontroverzný obsah, ktorý sa stáva rýchlo virálnym, pretože púta viac našej pozornosti.

Neoddeliteľnou súčasťou kultúry influencerov je aj influencer marketing, ktorý sa stal silným nástrojom na propagáciu produktov a služieb. Firmy využívajú influencerov za účelom predaja produktov prostredníctvom osobných odporúčaní a reklamných spoluprác, ktoré sú často vytvorené veľmi

sofistikovane. Tento typ marketingu je úspešný, pretože ľudia majú tendenciu dôverovať niekomu, koho považujú za „priateľa“ alebo im je podobný. Ak sa kombinujú možnosti zárobku s tvorbou kontroverzného obsahu, môže to negatívne vplývať na mladých a inšpirovať ďalších k vytváraniu ešte extrémnejšieho obsahu v snahe upútať pozornosť a získať sledovanosť.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Ovplyvňovanie mladých ľudí:** Najväčšou hrozbou je ovplyvňovanie rozhodovania a názorov mladých ľudí. Mnohí z nich bezhlavo nasledujú influencerov a často si neuvedomujú, že sú vystavení cieľnému marketingu a manipulácii. Tento nekritický prístup môže viesť k vytvoreniu nerealistických očakávaní o živote a spoločnosti.
- **Konzumný spôsob života:** Mladí ľudia sú vystavovaní neustálemu tlaku, aby nakupovali a vlastnili nové veci, ktoré propagujú influenceri. Tento trend podporuje materializmus a nerealistické očakávania, ktoré sú pre mnohých mladých ľudí nedosiahnuteľné. Mnohé trendy, ktoré influenceri propagujú, majú krátku životnosť, čo vedie k plytvaniu a neudržateľnému spotrebiteľskému konzumu.
- **Duševné zdravie:** Neustále porovnávanie sa s influencermi, ktorí často prezentujú idealizovanú verziu svojho života, môže viesť k pocitom menejcennosti, úzkosti alebo depresie.
- **Etické výzvy:** Viacerí influenceri propagujú produkty, ktoré nemusia byť vhodné pre mladých alebo podporujú nevhodný obsah, čo má negatívny dopad na ich vývin a hodnoty.
- **Napodobňovanie influencerov:** Niektorí influenceri prinášajú kontroverzný a nevhodný obsah, na ktorý sa sledovatelia najprv s údivom pozerajú alebo sa mu „vysmievajú“. Ak sa však influencer stane populárnym a začne ho podporovať konkrétna obchodná značka (napríklad prípad spolupráce s energetickými nápojmi), sledovatelia dostanú signál, že je v poriadku až žiaduce sa správať podľa ich vzoru.

-
- **Závislosť na popularite a algoritmoch:** Neustála potreba byť „videný“ a sledovaný vytvára veľký tlak na influencerov, ktorí sa snažia udržať svoju popularitu. Takéto správanie sa stáva normou aj pre sledovateľov, ktorí sa rovnako snažia o popularitu a sledovanosť vo svojich kruhoch, čo často vedie k vyhoreniu, stresu a úzkosti.
 - **Strata autenticity:** Influenceri môžu byť nútení tvoriť obsah, ktorý nezodpovedá ich skutočným hodnotám. A to len z dôvodu udržania popularity, pričom ním ovplyvňujú ďalších mladých ľudí. Mnohí sledovatelia môžu začať porovnávať svoj život so životom influencerov, čo napokon vedie k negatívnym pocitom, ako sú závisť, frustrácia a nízka sebahodnota. Obzvlášť mladí sú voči takémuto typu tlaku zraniteľní.
 - **Falošné informácie a nedostatok odbornosti:** Influenceri nemusia byť odborníkmi na všetky témy, ktoré pokrývajú, ale ich vplyv môže viesť k šíreniu nepresných alebo dokonca škodlivých informácií (napríklad v oblasti zdravia, stravovania či financií).

Pozitíva súvisiace s trendom

Influencerstvo poskytuje mladým ľuďom platformu na sebvýjadrenie, kde môžu zdieľať svoje názory a myšlienky. Pre mnohých mladých to predstavuje príležitosť ukázať svoju kreativitu, zdieľať osobné skúsenosti a spájať sa s komunitou, ktorá ich podporuje. Nájdu sa aj takí influenceri, ktorí využívajú svoje platformy na otváranie diskusií o dôležitých spoločenských, ekologických či politických témach. To následne vedie k mobilizácii mladých ľudí a k ich väčšej angažovanosti v spoločenských otázkach.

Sociálne siete zároveň umožňujú mladým ľuďom rýchlu a interaktívnu komunikáciu s influencerami, čím zlepšujú ich komunikačné schopnosti a vytvárajú nové vzťahy či príležitosti. Influenceri často ponúkajú užitočné rady a tipy v rôznych oblastiach, ako sú móda, zdravie, fitness, cestovanie, či technológie. Tým pomáhajú sledovateľom udržiavať prehľad o nových trendoch a inšpirujú ich k novým aktivitám alebo zlepšeniu životného štýlu.

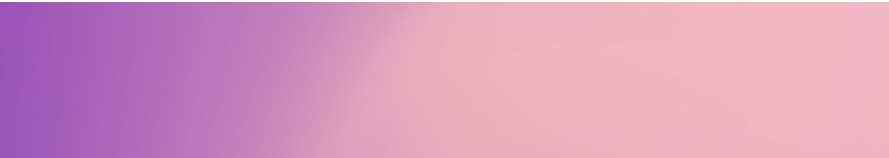

Pre viacerých mladých ľudí je influencerstvo kariérna príležitosť. Influenceri často inšpirujú mladých k tvorbe vlastného originálneho obsahu a podporujú ich kreativitu. Sociálne siete navyše umožňujú mladým ľuďom nadväzovať nové kontakty a vytvárať komunity.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Vstup do sveta mladých

Influenceri ponúkajú jedinečnú možnosť nahliadnuť do ich unikátneho sveta. Pýtanie sa mladých ľudí na to, koho sledujú, prečo práve ich, aký obsah sa im páči a čo je pre nich, naopak, nepríjemné, môže byť začiatok podnetnej a zaujímavej diskusie. Pozor však na to, aby ste nezabuchli dvere unáhlenými hodnoteniami alebo predčasnou reakciou. Radšej sa od začiatku pýtajte, buďte zvedaví, zisťujte a majte otvorenú myseľ. Až po „zmapovaní terénu“ môže nastúpiť vzdelávanie a výchova.

Vzdelávanie o médiách a rozvoj digitálnej gramotnosti

Trend influencerstva ponúka príležitosť na rozvoj vzdelávania v oblasti médií a digitálnej gramotnosti. Mladí ľudia by sa mali učiť kriticky hodnotiť obsah na sociálnych sieťach, identifikovať reklamu a rozumieť rizikám spojeným s online svetom. Pomôžte mladým ľuďom pochopiť, že obsah na sociálnych sieťach je často sponzorovaný a finančne motivovaný. Je potrebné ich naučiť, ako rozpoznať, kedy ide o skrytú reklamu a ako overovať dôveryhodnosť zdrojov.

Posilňovanie etických a morálnych hodnôt

Pracovníci s mládežou, učitelia i rodičia môžu využiť tento trend na diskusiu o etických otázkach, ktoré sú spojené s influencerstvom, ako sú pravdivosť, zodpovednosť a rešpekt k ostatným. V rámci výchovy by sa malo zdôrazňovať,

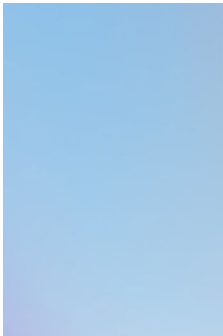
že popularita a úspech nemôžu byť dosiahnuté za každú cenu. Učme mladých ľudí správať sa aj v online prostredí zodpovedne. Treba im vysvetľovať, že všetko, čo zverejnia na internete, zanecháva digitálnu stopu, ktorá ich môže ovplyvniť aj v budúcnosti. Zdôrazňujeme, že by mali byť opatrní pri zdieľaní osobných informácií alebo zapájajú sa do kontroverzných diskusií.

Nerealistické ideály

Je potrebné diskutovať o tom, že mnohí influenceri zobrazujú len dokonalé aspekty svojho života, pričom realita môže byť úplne iná. Pracovníci s mládežou by mali pomôcť mladým rozpoznať, že za mnohými krásnymi fotografiami alebo videami stoja marketingové stratégie, filtre a úpravy, ktoré vytvárajú ilúziu dokonalosti. Diskutujte o tom, že nie je dôležité všetko, čo sa deje na sociálnych sieťach a že hodnotu človeka nedefinuje počet sledovateľov, lajkov alebo komentárov. Pomôžte mladým zvládnuť tlak byť za každú cenu „perfektný“ a neustále online.

Realistický pohľad na influencer kariéru

Mladých by sme mali učiť, že byť influencerom je skutočná práca, ktorá si vyžaduje veľa úsilia, kreativity a vytrvalosti. Diskutujte s nimi o výzvach, ako sú neistý príjem, závislosť na popularite či vyhorenie. Ak sa mladí ľudia zaujímajú o kariéru influencerov, mali by byť vedení k tomu, aby sa stali etickými influencerami, ktorí šíria pravdivé informácie, podporujú zmysluplné témy a nepropagujú škodlivé produkty alebo hodnoty.

Podnety na zamyslenie

*Do akej miery sú influencerami ovplyvňované už malé deti z generácie Alfa? Aký vplyv to má na ich správanie už dnes?

*Do akej miery by mali influenceri niesť zodpovednosť za obsah, ktorý vytvárajú a ktorým ovplyvňujú mladých ľudí?

*Ako sa môže zmeniť hodnota autenticity v budúcnosti influencerov? Budú ľudia viac inklinovať k umelým avatarom alebo k skutočným autentickým postavám?

*Ako sa môže zmeniť spôsob interakcie medzi influencerami a ich sledovateľmi v budúcnosti? Bude táto interakcia stále viac technologicky sprostredkovaná, napríklad aj pomocou virtuálnej reality alebo AI? Aký to bude mať vplyv na mládež?

TREND: VIVAT ČLOVEČENSTVO

Popis

Trend vzniká ako odpoveď na rastúcu polarizáciu v spoločnosti. Je za ním možné vidieť potrebu budovať porozumenie, empatiu a vzájomný rešpekt, pričom sú zdôrazňované hodnoty ako sú spolupráca a solidarita. Cieľom je vytvoriť inkluzívnejšiu spoločnosť, ktorá prijíma a podporuje rôznorodosť, či už ide o vzhľad, životný štýl, pohlavie, sexuálnu orientáciu, mentálne zdravie alebo spoločenské postavenie. Hnacími silami trendu sú mladí ľudia, ktorí sú aktívni v spoločenských otázkach a vnímajú, že zmena je v ich rukách. Tento prístup sa formuje ako reakcia na predchádzajúce trendy ako „Pre, proti a do seba,“ kde dominovali jasné a nekompromisné stanoviská, „odstrihávanie sa“, rušenie sledovania a polarizácia.

Mladí ľudia sú čoraz viac otvorení k prejavu svojich emócií, autenticite a zraniteľnosti. Tento trend vyzdvihuje myšlienku, že každý má právo na vlastnú identitu a jedinečnosť, pričom odmieta kritiku za odklon od „normy“. Jedným z kľúčových posolstiev je, že byť odlišný je nielen prijateľné, ale aj hodné podpory.

Prejavy trendu sa zobrazujú v rôznych oblastiach života mladých – od kampaní na sociálnych sieťach, ktoré oslavujú inakosť bez posudzovania (napríklad prirodzené ochlpenie, vekové rozdiely medzi partnermi alebo rozhodnutie mať či nemať deti), až po boj za otvorenosť v otázkach mentálneho zdravia. Mladí ľudia zároveň aktívne vyzývajú firmy a verejné osobnosti, aby dodržiavali hodnoty, ku ktorým sa hlásia. Namiesto okamžitého spoločenského odsúdenia požadujú nápravu a vysvetlenie, čím sa diskusia posúva smerom k väčšiemu pochopeniu a tolerancii.

Vplyv trendu sa odzrkadľuje aj na spoločenských zmenách, ako je úprava definície lásky, ktorá zahŕňa akýkoľvek prejav náklonnosti bez ohľadu na pohlavie. Stigmatizácia nenávisťi na sociálnych sieťach sa znižuje a dokonca vznikajú nové služby a nástroje na blokovanie nenávisťných prejavov.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Polarizácia vs. akceptácia:** Hoci sa trend zameriava na empatiu a akceptáciu inakosti, môže dochádzať k ešte väčšej polarizácii medzi generáciami či spoločenskými skupinami. Staršie generácie, ktoré môžu mať odlišné hodnoty, môžu vnímať nové normy ako extrémne alebo neprijateľné, čo môže prehľbovať generačné napätie.
- **Normalizácia nezdravých životných štýlov:** Trend oslavujúci individuálnu voľbu a slobodu môže viesť k normalizácii potenciálne nezdravých životných štýlov, ako je tolerancia voči obezite či iným zdravotným problémom, ktoré sú vnímané ako „v poriadku“, ak sú súčasťou osobnej jedinečnosti.
- **Vyčerpanie z neustáleho tlaku na jedinečnosť:** Neustála potreba byť iný a jedinečný môže viesť k psychickému vyčerpaniu či vyhoreniu. Tento tlak spolu s posúvaním osobných hraníc vo všetkých oblastiach života môže spôsobiť, že mladí ľudia nebudú schopní zvládať stres a očakávania, ktoré na seba kladú.
- **Zníženie kvality diskusie:** Snaha o akceptáciu bez vysvetľovania a argumentácie („prijmite ma takého, aký som a bez diskusie“) môže viesť k zániku otvorenej a kritickej diskusie, čo by mohlo brániť lepšiemu pochopeniu potrieb jednotlivcov a podporovať ďalšiu izoláciu názorových bublín.

Pozitíva súvisiace s trendom

Tento trend vyzdvihuje dôležitosť vzájomného porozumenia a empatie medzi rôznymi skupinami ľudí. Pomáha mladým lepšie akceptovať rôznorodosť názorov, životných skúseností, kultúr a identít, čo vedie k zmierneniu spoločenského napätia a konfliktov.

Trend Vivat človečenstvo podporuje myšlienku, že každý má právo byť prijatý a rešpektovaný taký, aký je. Zahŕňa akceptáciu rôznych foriem sebavyjadrenia, odlišných životných štýlov, vzhľadu či rodových a sexuálnych identít. Tento prístup otvára dvere pre ľudí, ktorí boli predtým marginalizovaní a umožňuje im, aby sa cítili prijatí spoločnosťou. Takisto kladie veľký dôraz na destig-

matizáciu mentálnych chorôb. To pomáha mladým ľuďom cítiť sa bezpečnejšie pri vyjadrovaní svojich problémov a emócií, čo vedie k včasnejšiemu vyhľadaniu pomoci a lepšiemu duševnému zdraviu v populácii.

Tento trend povzbudzuje mladých ľudí, aby sa nebáli prejaviť svoju autentickú stránku a zraniteľnosť. Umožňuje jednotlivcom, aby mohli byť sami sebou bez potreby prispôbovať sa spoločenským očakávaniam alebo tlaku na dokonalosť, čo posilňuje osobnú pohodu a sebaúctu. Mladí ľudia, ktorí sú ovplyvnení týmto trendom, prinášajú do svojho prostredia nové hodnoty, ako sú rešpektovanie individuality a akceptácia odlišností. To vedie k rozvoju firemnej kultúry, ktorá viac dbá na diverzitu a rovnosť v pracovných podmienkach.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Vzdelávanie v oblasti empatie a rešpektu

Tento trend ponúka príležitosť integrovať do vzdelávacích programov témy, ktoré sa týkajú empatie, rešpektu k rôznorodosti a porozumenia iným kultúram, názorom a identitám. V rámci práce s mládežou môžeme využívať workshopy, diskusie a projekty na rozvoj emocionálnej inteligencie a schopnosti zvládať konflikty.

Podpora autentického sebavyjadrenia

Pre organizácie pracujúce s mládežou je to príležitosť vytvárať bezpečné priestory, kde mladí ľudia môžu slobodne prejavovať svoje emócie, pocity a zraniteľnosť. Mladým ľuďom tak pomáhame, aby sa cítili prijatí a rešpektovaní bez ohľadu na ich odlišnosti.

Zlepšenie inkluzívnych pracovných zručností

Pre vzdelávacie inštitúcie a zamestnávateľov je príležitosťou zamerať sa na rozvoj zručností spojených s inklúziou a diverzitou v pracovnom prostredí. Mladí ľudia sa čoraz viac zaujímajú o pracoviská, kde sú oceňovaní pre svoju jedinečnosť a kde vládne rešpekt a rovnosť. Toto môže byť základ pre nové formy pracovných programov a tréningov.

Podpora rovnosti a diverzity vo vzťahoch

Príležitosti vznikajú aj v oblasti výchovy a vzdelávania vo vzťahoch. Trend normalizuje rôzne formy vzťahov a životných štýlov (napríklad tzv. „single život“, otvorené vzťahy, rodová neutralita), čo môže byť začiatkom nových edukačných programov o zdravých vzťahoch, sexuálnej výchove a emocionálnej komunikácii.

Rozvoj programov pre rodičov

Rodičia môžu profitovať z nových príležitostí na vzdelávanie, ako pracovať s rešpektom a úctou voči svojim deťom a ako podporovať ich emocionálny a mentálny rozvoj. Kurzy a semináre pre rodičov môžu byť zamerané na efektívnu komunikáciu, pochopenie individuality detí a posilnenie ich sebavedomia. Príkladom môže byť program efektívneho rodičovstva, ktorý ponúka nezisková organizácia [Rodič ľavou zadnou](#).

Rozvoj medzigeneračného porozumenia

Tento trend môže byť priestorom aj na otváranie diskusie o vzájomnom rešpekte a porozumení medzi rôznymi generáciami. Síce sa táto oblasť neobjavuje priamo v trende Vivat človečenstvo, ponúka sa tu však možnosť otvoriť diskusiu a hľadať spoločné prieniky a hodnoty, ktoré nás medzigeneračne spájajú.

Podnety na zamyslenie

** Ako efektívne vzdelávať mladých ľudí o empatii a rešpekte k rôznorodosti v polarizovanej spoločnosti?*

** Ako podporiť autenticitu u mladých ľudí bez toho, aby sa cítili pod tlakom byť neustále iní alebo jedineční?*

** Ako učiť rodičov, aby rešpektovali jedinečnosť svojich detí a podporovali ich v ich osobnom rozvoji a naopak?*

TREND: ŠKOLSKÁ DEZILÚZIA

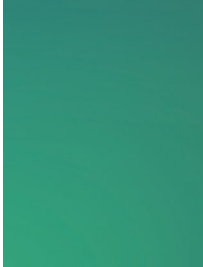
Popis

Technológie, online kurzy, umelá inteligencia a rýchlo meniaci sa trh práce priniesli nové požiadavky na vzdelávanie. Výsledkom je rozmach alternatívnych foriem vzdelávania, ktoré sú prístupnejšie a flexibilnejšie, ale zároveň predstavujú výzvy týkajúce sa kvality a regulácie obsahu. Mladí ľudia sa čoraz viac spoliehajú na „microlearning, edutainment“ a nástroje umelej inteligencie, ktoré v niektorých aspektoch nahrádzajú tradičné vzdelávanie.

Tento trend poukazuje na dôležitosť zásadnej reformy vzdelávacieho systému, ktorý by mal byť viac zameraný na rozvoj kompetencií potrebných pre budúci trh práce a všestranný rozvoj osobnosti. Zároveň prináša výzvy, ako potrebu učiť mladých ľudí kriticky pracovať s technológiami a zvládať digitálnu záťaž.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Technologická a digitálna nerovnováha vo vzdelávaní:** Nie všetci majú rovnaký prístup k technológiám alebo digitálnym zručnostiam, čo môže zhoršiť prístup k kvalitnému vzdelaniu alebo prehľbiť digitálnu nerovnosť.
- **Pokles motivácie učiteľov a ich vyhorenie:** Nízke finančné ohodnotenie a tlak na výkon vedie k vyhoreniu učiteľov, ktorí sú čoraz menej motivovaní inovatívne pristupovať k vzdelávaniu. Ovplyvňuje to negatívne aj kvalitu výučby a schopnosť škôl reagovať na meniace sa potreby žiakov.
- **Chýbajúce zručnosti u žiakov:** Nedostatok sprievodcov učením a zameranie na memorovanie namiesto rozvoja kritického myslenia, kreativity a adaptívnych schopností, môže viesť k tomu, že žiaci nebudú dostatočne pripravení na výzvy 21. storočia. Mladí ľudia často nevedia plánovať a riadiť svoje vlastné učenie, čo im spôsobuje problémy pri prechode na ďalšie stupne vzdelávania a do pracovného života.
- **Nedostatočná kvalita vzdelávania:** Mladí ľudia čoraz viac vnímajú školu ako nepraktickú a zastaranú. Vzhľadom na rýchle zmeny v pracovnom prostredí a digitálny vek sa mnohí študenti obracajú na alternatívne zdroje vzdelania (napríklad YouTube, TikTok, online kurzy). Môže to viesť k tomu, že tradičný školský systém stratí na dôveryhodnosti a svoju úlohu ako hlavný zdroj vzdelania. Kvalita vzdelávania na najvyhľadávanejších online platformách, ktoré nie sú dostatočne regulované, pritom nie je zaručená.

-
- **Nedostatok adaptácie na meniaci sa trh práce:** Školský systém často nereaguje dostatočne rýchlo na meniace sa potreby trhu práce. Žiaci nie sú pripravení na nové typy pracovných miest v oblasti technológií, digitalizácie, kyberbezpečnosti a ďalších rýchlo sa rozvíjajúcich sektorov.
 - **Vplyv umelej inteligencie na učenie sa a vzdelávanie:** Hoci umelá inteligencia (napríklad ChatGPT) prináša nové možnosti pre učenie, môže tiež ohroziť rozvoj kritického myslenia a ľudských zručností. AI sa môže stať hlavným zdrojom informácií, čo predstavuje riziko, že študenti budú prijímať odpovede bez vlastného skúmania, reflexie či rozvoja schopnosti analyzovať a hodnotiť informácie.
 - **Zníženie významu medziludských vzťahov v školskom prostredí:** Presun vzdelávania do online priestoru a využívanie AI môže znížiť príležitosti na budovanie sociálnych zručností a medziludských vzťahov, ktoré sú dôležité pre osobnostný a emocionálny rozvoj žiakov. Škola nie je len miestom vzdelávania, ale aj socializácie, ktorá by mohla byť oslabená pri ďalšom prechode na digitálne formy vzdelávania.

Pozitíva súvisiace s trendom

Vzdelávanie sa stáva flexibilnejším a dostupnejším, čo otvára nové možnosti pre samostatné učenie a osobný rozvoj. Využívanie AI a online platforiem umožňuje personalizovať vzdelávací proces podľa potrieb a záujmov jednotlivcov. Žiaci môžu študovať vlastným tempom, venovať sa oblastiam, ktoré ich najviac zaujímajú a sústrediť sa na rozvoj svojich silných stránok. Tento prístup môže zvýšiť motiváciu a zapojenie študentov do vzdelávania.

Trend prináša nové formy učenia, ako sú „microlearning“ (učenie sa po malých dávkach), „edutainment“ (kombinácia vzdelávania a zábavy) a gamifikácia vzdelávania. Tieto formy sú prispôbené modernej generácii, ktorá preferuje kratšie a dynamickejšie vzdelávacie formáty, čo môže zvýšiť efektivitu učenia.

Rozvoj technológií a AI umožňuje študentom prístup k „virtuálnym učiteľom.“ Nové nástroje poskytujú priebežnú podporu a usmernenie, čo môže byť užitočné najmä pre študentov, ktorí nemajú priamy prístup k tradičným učiteľom alebo mentorom.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Rozvoj samostatnosti a preberanie zodpovednosti za svoj proces učenia sa

Je dôležité, aby mladých ľudí niekto sprevádzal a pomáhal im pri rozvoji samostatnosti a preberaní zodpovednosti za svoj proces učenia sa. Nielen v tom, aby neskĺzli do prílišného „konzumu“ informácií a vzdelávacích príležitostí, ale aj v tom, aby si našli voľný čas, kedy môžu oddychovať a nielen sa neustále zdokonaľovať. Preto je nevyhnutné mladým pomáhať a sprevádzať ich, aby si vedeli správne vyberať medzi možnosťami a dokázali reflektovať vlastné tempo. Treba ich povzbudzovať k vytrvalosti, ale v konečnom dôsledku najmä pomáhať systematizovať nadobudnuté kompetencie a vedieť ich integrovať. Povzbudzujeme mladých ľudí, aby si stanovovali vlastné ciele a hodnotili svoje úspechy. To ich učí zodpovednosti a sebadisciplíny.

Práca s chybami a podpora nastavenia mysle na trvalý rast

Nastavenie mysle na trvalý rast (anglicky „Growth mindset“) je koncept, ktorý vyvinula psychologička Carol Dweck. Opisuje presvedčenie, že schopnosti a inteligenciu možno rozvíjať a zlepšovať prostredníctvom úsilia, učenia sa a vytrvalosti. Takto nastavení ľudia vnímajú chyby a zlyhania ako príležitosti na učenie sa a priestor pre zlepšovanie. Nie ako dôkaz vlastnej neschopnosti. Tento koncept je dôležitý prinášať nielen do neformálneho vzdelávania, ale aj do školského prostredia či výchovy.

Podpora individualizmu, ale aj kolektivismu

Najmä v školskom prostredí je potrebné hľadať primeranú podporu rovnováhy medzi individuálnymi a tímovými cieľmi. Povzbudzovanie nielen individualizmu, ale aj spoločného úspechu je potrebné pre budúcnosť v pracovnom prostredí, ako aj pre život. Preto je nevyhnutné zameriavať sa nielen na nastavenie individuálnych, ale aj tímových cieľov. Je dôležité zavedenie systémov odmeňovania, ktoré zohľadňujú individuálny prínos i prácu v tíme.

Posilňovanie spolupráce medzi školami, neziskovými organizáciami a biznis sektorom

Nastavenie vzdelávania na potreby 21. storočia ponúka príležitosť pre užšiu spoluprácu medzi tradičnými vzdelávacími inštitúciami a neziskovými organizáciami. Spoločným cieľom môže byť poskytovanie podpory, mentoringu a doplnkových vzdelávacích aktivít pre mladých ľudí, ktoré školy často nedokážu ponúknuť.

Podnety na zamyslenie

** Ako efektívne začleniť technológie a umelú inteligenciu do vzdelávacieho procesu bez toho, aby sa znížila kvalita výučby a medziľudských vzťahov?*

** Ako zlepšiť školskú pripravenosť na dynamicky sa meniaci trh práce? Na čo by sa mala škola zameriavať?*

** Ako pripraviť učiteľov na nové výzvy, ktoré prinášajú technológie a zároveň im poskytnúť podporu, aby sa vyhli vyhoreniu?*

** Ako môže vzdelávací systém podporiť psychickú pohodu žiakov, aby (znovu) objavili prirodzenú zvedavosť a radosť z učenia sa?*

TREND: KRÍZA MUŽNOSTI

Popis

V súčasnosti sme svedkami zásadnej transformácie tradičných predstáv o mužnosti. Kedysi pevne zakorenené stereotypy a očakávania spojené s mužskými rolami sa rýchlo menia. Muži dnes čelia tlaku na predefinovanie svojich rolí v spoločnosti, pričom sa čoraz viac prihliada na ich emocionálnu, mentálnu a sociálnu pohodu. Táto kríza mužnosti otvára diskusiu o tom, čo znamená byť mužom v modernej spoločnosti a vyzýva na prehodnotenie tradičných genderových noriem.

Súčasný trend poukazuje na komplexné protirečivé signály, ktoré ovplyvňujú mužov – od toxickej maskulinity po fenomén „femboy“ kultúry. Na jednej strane stoja tlaky na tradičné role muža, v rámci ktorých je vnímaný ako tvrdý, výkonný a dominantný a na druhej strane spoločnosť podporuje viac inkluzívne a citlivé prístupy. Rôzne obrazy mužskosti, ktoré sú prezentované najmä na sociálnych sieťach, vyvolávajú zmätok a neistotu medzi mladými mužmi. To má dopad na ich duševné zdravie a sociálne vzťahy.

Hnacími motormi tohto trendu sú feminizácia školstva, oslabenie tradičných ekonomických rolí mužov, rozpad tradičných rodín a stále väčšia nejasnosť v mužských vzoroch. V spoločnosti vznikajú nové iniciatívy, ako sú kurzy, kluby a rituály, ktoré pomáhajú mladým mužom hľadať svoju identitu a miesto v spoločnosti. Tento trend môže priniesť nové príležitosti pre inkluzívnejšie a spravodlivejšie spoločenské usporiadanie, no zároveň vytvára výzvy spojené s polarizáciou a duševným zdravím mladých mužov.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Sociálna izolácia a únik do online prostredia:** V dôsledku zmätku a nedostatku mužských vzorov v reálnom živote sa mladí muži čoraz viac utiekajú do online komunit, kde môžu nájsť náhradu za chýbajúce sociálne interakcie. Tento únik môže zhoršiť sociálnu izoláciu a prehĺbiť závislosť na virtuálnom priestore, kde dominujú extrémne názory a polarizované skupiny.

-
- **Nárast mizogýnie a odporu voči feminizmu:** Z dôvodu nepochopenia histórie a cieľov feminizmu môže medzi mladými mužmi narastať odpor voči rovnoprávnosti žien, čo môže viesť k nárastu online mizogýnie (reprezentuje ju napríklad Andrew Tate) a polarizácie medzi pohlaviami. Môže to spôsobiť zhoršenie vzťahov medzi mužmi a ženami a podporiť negatívne stereotypy o rodových rolách. Vzory online mizogýnie môžu negatívne ovplyvniť mladých mužov, ktorí si osvojujú tieto názory a správanie ako model úspechu.
 - **Nárast extrémnych subkultúr a radikalizácie:** Ak budú mladí muži naďalej hľadať odpovede v extrémnych subkultúrach, môže dôjsť k rastu radikalizácie a antisociálnych skupín. Hnutie „Incels“ alebo priaznivci extrémnych konzervatívnych myšlienok sú príkladom, že táto hrozba je reálna a môže viesť k zvýšeniu násilia.
 - **Prehlbovanie krízy identity mužov v spoločnosti:** Ak sa spoločnosť nedokáže vyrovnáť so zmenami v mužských rolách a neposkytne dostatočnú podporu mladým mužom pri formovaní ich identity, táto kríza sa môže prehĺbiť. Muži môžu naďalej zápasiť s otázkami, ako sa definovať v modernej spoločnosti, čo môže viesť k ďalšiemu zmätku a frustrácii.
 - **Zhoršenie duševného zdravia a nárast rizikového správania:** Nedostatok emocionálnej podpory, tlak na výkony a neschopnosť vyrovnáť sa so spoločenskými zmenami môže viesť k zhoršeniu duševného zdravia u mužov. Môže sa zvýšiť výskyt depresie, úzkosti, samovrážd a rizikového správania, ako sú agresivita a násilie.

Pozitíva súvisiace s trendom

Tento trend otvára priestor na redefinovanie mužskosti a podporuje rozhovory o zdravom prejave mužských emócií, duševného zdravia a rovnosti v spoločnosti. To prispieva k odstraňovaniu zastaraných rodových stereotypov. Celkovo to môže napomôcť k znižovaniu stigmatizácie.

Diskusia o tom, že mužnosť nie je spojená len s fyzickou silou a výkonnosťou, mužom umožňuje byť autentickými, vyjadrovať svoje emócie a vyhľadať pomoc, keď ju potrebujú. To vedie k zdravším medziludským vzťahom, lepšej schopnosti riešiť konflikty a hlbšiemu porozumeniu vlastných potrieb a potrieb druhých. Muži majú viac priestoru na prijatie úloh, ktoré boli tradične vnímané ako ženské, ako sú napríklad starostlivosť o rodinu, deti a pod. Tým, že sa zmenšujú rozdiely medzi rodovými rolami, je možnosť dosiahnuť spravodlivejšie rozdelenie zodpovedností v domácnostiach a na pracovisku. Zmeny, ako je napríklad aktívnejšia účasť mužov v rodičovstve alebo ich rola v starostlivosti o rodinu, prispievajú k vytvoreniu rovnovážnejších vzťahov medzi partnermi a k zlepšeniu kvality života rodín.

Trend krízy mužnosti celkovo otvára príležitosti na vytváranie novej definície mužskosti, ktorá je inkluzívnejšia, emocionálne zdravšia a viac prispôbená potrebám modernej spoločnosti.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Rozvoj programov pre podporu vyjadrovania emócií a mentálnej pohody

Tento trend otvára dvere pre vytváranie programov zameraných na vyjadrovanie emócií a duševné zdravie (nielen) mladých mužov. Mládežnícke organizácie a školy môžu využiť túto príležitosť na podporu otvorenej diskusie o emóciách, zvládání stresu, hľadání pomoci a budování sebedomia (nielen) u chlapcov a mladých mužov.

Vytváranie bezpečných a inkluzívnych priestorov a aktivít pre hľadanie identity

Vzhľadom na zmätenosť ohľadom rodových rolí je dôležité vytvoriť bezpečné priestory, kde môžu mladí ľudia slobodne diskutovať o svojej identite, hodnotách a očakávaniach. Obdobie puberty je zároveň prirodzeným vývinovým

obdobím, kedy mladí ľudia intenzívne riešia otázku identity a hľadanie odpovedí na otázku: Kto som? Programy môžu byť zamerané na posilňovanie pozitívneho sebapoňatia a zdravých vzťahov s rovesníkmi.

Zavedenie mentorstva a pozitívnych mužských vzorov

Nedostatok pozitívnych mužských vzorov možno riešiť prostredníctvom mentorstva a vzdelávacích programov. Zrelí muži môžu pôsobiť ako mentori mladým mužom, aby im pomohli zorientovať sa v otázkach identity a mužskosti. To môže byť cenné pri vytváraní silnej komunity, ktorá podporuje zdravý vývoj chlapcov a mladých mužov. Aj mužské medzigeneračné kruhy môžu byť pre dospievajúcich chlapcov zdrojom inšpiratívnych rozhovorov. Môžu sa taktiež vytvárať programy, ktoré učia mladých mužov, ako prejavovať empatiu, spolupracovať v tíme a podporovať jeden druhého v osobnom aj profesionálnom živote. Príležitosťou je zaviesť nové modely mužskosti, ktoré sú flexibilné a autentické. Organizácie a komunity môžu vytvárať priestor pre mladých mužov, aby si sami definovali, čo znamená byť mužom bez tlaku spoločenských noriem. Tento prístup môže podporiť osobný rozvoj a seba prijatie.

Podpora rovnosti a odstraňovanie rodových stereotypov

Tento trend ponúka príležitosť pracovať s mládežou na odstraňovaní rodových stereotypov a budovaní rovnosti medzi pohlaviami. Výchova zameraná na rovnaké práva a príležitosti pre mužov aj ženy môže byť zakomponovaná do vzdelávacích programov a mimoškolských aktivít. Mladí ľudia sa môžu učiť, ako podporovať rodovú rovnosť v osobných a profesionálnych vzťahoch.

Rozvoj rituálov a zážitkových programov na prechod do dospelosti

Absentujúce prechodové rituály, ktoré by pomohli chlapcom prejsť do dospelosti, môžu byť nahradené zážitkovými programami, ako sú tábory, expedície alebo iné aktivity na podporu osobného rozvoja, odvahy a spolupráce. Takéto programy môžu poskytnúť mladým mužom pozitívne zážitky a posilniť ich sebaistotu a identitu. Jedným zo slovenských príkladov je kurz pre dospievajúcich mladých mužov s názvom [Transition](#).

Podnety na zamyslenie

* Čo je to „pravá“ mužskosť? Existuje vôbec? Dá sa mužskosť definovať ako niečo univerzálne? Alebo je to niečo veľmi individuálne, čo si každý môže definovať sám?

* Ako môžeme vytvárať programy, ktoré pomáhajú mladým mužom zvládnuť protirečivé vzory a očakávania?

* Aké vzdelávacie a rozvojové programy môžeme zaviesť, aby mladí muži vedeli rozlišovať medzi pozitívnymi a toxickými vzormi mužskosti? Ako pracovať so sociálnymi médiami a vzdelávacími platformami na šírenie pozitívnych vzorov správania?

* Ako sa môžu meniace sa predstavy o rode odraziť na tom, ako si budujeme a vnímame osobné vzťahy?

* Prečo sú štandardy mužnosti tak rozdielne podľa kultúr, spoločenských skupín či historických období? Ako by to mohlo vyzerať, keby neexistoval spoločenský tlak na „mužnosť“?

* Môže byť diverzifikácia mužských rolí základom pre nové a spravodlivejšie spoločenské usporiadanie?

TREND: BRUSEL = MULTIKULTÚRNE LABORATÓRIUM BUDÚCNOSTI³

Popis

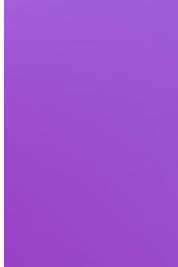
Brusel je jeden z najmladších regiónov Belgicka a zároveň jedna z najmladších metropol v Európe. Približne 33% obyvateľov Bruselu je mladších ako 25 rokov. Priemerný vek obyvateľov je 35 rokov. K omladzovaniu prichádza prostredníctvom imigrácie, internacionalizácie a vzdelávania. Približne 55 % obyvateľov Bruselu má zahraničný pôvod, čo znamená, že je to jedno z najviac multikultúrnych miest v Európe.

Táto diverzita sa odráža aj v živote mladých ľudí v meste. Mládež v Bruseli patrí medzi jednu z najrozmanitejších a najmladších populácií v Európe a čelí rôznym sociálnym, ekonomickým a kultúrnym výzvam. Jedna definícia pre „mladého Bruselčana“ neexistuje. Ide o ťažko uchopiteľnú a definovateľnú skupinu.

Vyššie 60 % mladých ľudí v Bruseli má zahraničný pôvod⁴, najčastejšie hovoria francúzsky, ale aj arabsky, turecky či jazykmi iných prisťahovaleckých komunít. Tieto jazykové a kultúrne rozdiely spôsobujú výzvy v oblasti vzdelávania a zamestnanosti, keďže nie všetci mladí ľudia ovládajú úradné jazyky na dostatočnej úrovni. Školský systém v Bruseli je napríklad dvojjazyčný, tvorí ho francúzština a holandčina. Značná časť mládeže pritom doma hovorí iným jazykom, čo zvyšuje potrebu jazykovej podpory. Tento jazykový mix vedie k rozdielom vo vzdelávacích výsledkoch najmä medzi mladými ľuďmi, ktorých materinský jazyk nie je oficiálnym jazykom Belgicka.

³ Ide o trend, ktorý reflektuje realitu nášho belgického partnera. Pre slovenský kontext je dôležité hľadať na tento trend ako na jednu z možných, resp. pravdepodobných budúcností aj v našej krajine. Stále viac prítomná klimatická kríza, migrácia a nestabilita nášho regiónu môžu byť silnými faktormi pre obdobný vývoj. Preto považujeme za dôležité prezentovať návrhy rôznych opatrení, ktoré môžu ľudí lepšie pripraviť na život v multikultúrnej spoločnosti.

⁴ <https://journals.openedition.org/brussels/3457?lang=en>

Okrem viacjazyčnosti mesta spôsobuje ďalšiu fragmentáciu aj priestorová rozdelenosť, inštitucionálna fragmentácia, ako aj etnická a sociálna segregácia v školách. V meste je veľká rozdielnosť medzi jednotlivými mestskými štvrtami, čo ovplyvňuje životné podmienky a príležitosti mladých ľudí. Mládež z chudobnejších štvrtí má napríklad často horší prístup k vzdelaniu a zamestnaniu ako mládež z bohatších častí Bruselu.

Mnohí sa preto cítia vyčlenení a diskriminovaní (napríklad tí, ktorí odišli bojovať za islamský štát - ďalej IS)⁵. Veľmi citlivou témou je delikvencia, stigmatizácia zo strany médií a polície, odpojenie mládeže od inštitúcií. Až sedem z 10 mladých ľudí v Bruseli sa necíti bezpečne, keď prichádzajú do kontaktu s políciou. Takmer rovnaký počet mladých tvrdí, že boli obeťami etnického profilovania. Nepomáha tomu ani vnímanie bruselskej mládeže ako delikventov. Ľudia si spájajú mládež z Bruselu so zločinom Veľa mladých ľudí cíti neistotu. Sami rôznorodosť vytvárajú a zároveň sa s ňou aj stretávajú. Aj preto majú ľudia v Bruseli tendenciu formovať svoju „kreatívnu“ identitu prostredníctvom kreatívnych činností a kultúrnych aktivít. Brusel je domovom mnohých umeleckých projektov, hudobných skupín a iniciatív, ktoré umožňujú mladým ľuďom vyjadriť sa prostredníctvom umenia, hudby a aktivizmu.

Aktuálne a budúce výzvy či ohrozenia

- **Radikalizácia a sociálne vylúčenie:** Nezamestnanosť, nízke vzdelanie a nedostatok príležitostí môžu ešte viac podporiť pocit beznádeje a frustrácie, čo by mohlo viesť k násiliu a kriminálnym aktivitám.
- **Zvyšovanie nedôvery vo verejné inštitúcie:** Mladí ľudia v Bruseli cítia, že sú nespravodlivo stavaní do pozície podozrivých kvôli svojmu etnickému pôvodu. To posilňuje bariéru medzi nimi a políciou a prípadne aj ďalšími inštitúciami, čím sa zvyšuje riziko eskalácie napätia.

⁵ Odhaduje sa, že okolo 500 až 600 ľudí z Belgicka odišlo bojovať za Islamský štát (IS), čo z krajiny robí jednu z najviac postihnutých európskych krajín v tomto ohľade. Väčšina týchto osôb pochádzala z Bruselu a okolitých oblastí. K radikalizácii prispel nielen fyzický kontakt s extrémistami, ale aj internetové platformy a sociálne médiá, ktoré sú využívané na šírenie propagandy a nábory nových členov. Belgické úrady vyjadrili obavy z možného návratu tých, ktorí bojovali v zahraničí. Niektoré odhady naznačujú, že asi tretina ľudí, ktorí odišli bojovať, sa vrátila, pričom mnohí čelili trestným stíhaniam alebo boli umiestnení do programov deradikalizácie. Tieto štatistiky sú predmetom neustáleho sledovania, pretože riziko radikalizácie medzi mladými ľuďmi stále pretrváva, hoci miera odchodov do IS poklesla po porážke IS na Blízkom východe.

- **Sociálna a ekonomická polarizácia:** Rozdiely medzi bohatými a chudobnejšími komunitami môžu ešte viac polarizovať spoločnosť a posilniť pocit nerovnosti a nespravodlivosti. Jazykové bariéry a rozdiely v kvalite škôl medzi rôznymi časťami Bruselu môžu spôsobiť, že mnoho mladých ľudí z prisťahovaleckých komunit nedosahuje rovnaké vzdelávacie výsledky ako ich rovesníci. To vedie k dlhodobému sociálnemu znevýhodneniu.

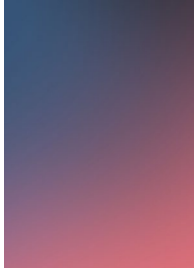
Pozitíva súvisiace s trendom

Kultúrne bohatstvo je zdrojom tvorivosti a inovácií. Mladí ľudia z rôznych etnických a kultúrnych prostredí môžu priniesť nové perspektívy a prístupy v oblasti umenia, hudby, technológií a podnikania. Rozmanitosť sa môže stať konkurenčnou výhodou v rôznych odvetviach. Rôznorodosť a komplexnosť sociálnej reality môže byť podnetom na vytváranie nových vzdelávacích modelov, ktoré zahŕňajú digitálne vzdelávanie, medzikultúrnu výmenu a zručnosti pre prácu v rôznorodom prostredí. V meste s vysokou diverzitou môže spolupráca medzi rôznymi generáciami a kultúrami vytvárať nové riešenia v oblasti sociálnej inklúzie a občianskej angažovanosti. Projekty, ktoré prepájajú mladých s rôznymi kultúrnymi prostrediami, môžu budovať mosty a znižovať napätie. Vzhľadom na svoju diverzitu a medzinárodnú prítomnosť môže Brusel využiť svoje skúsenosti na to, aby sa stal vzorom pre iné európske mestá, ktoré čelia podobným výzvam v oblasti integrácie a multikultúrneho súžitia.

Príležitosti, ktoré tento trend prináša pre oblasť práce s mládežou a ostatných aktérov v živote mladých ľudí

Podpora pre viacnásobnú identitu mládeže súčasnosti a budúcnosti

Mnoho mladých ľudí v Bruseli má viacero identít – či už multikultúrnych, viacjazyčných alebo multigenderových. Je stále viac badať posun od individualizmu ku kolektívnemu fungovaniu a vzájomnej spolupráce bez ohľadu na skupinu, ktorú reprezentujú. Preto je nevyhnutné vzdelávať budúcich rodičov ako aj tých, ktorí s nimi pracujú, aby vychovávali svoje deti s viac než len rodovo

neutrálnym emocionálnym rozvojom. Je treba začať vytvárať atmosféru pre kultúrne vyjadrenie vo všetkých jeho formách. Netreba sa zameriavať len na to, čo nás rozdeľuje alebo čo reprezentujú rôzne kultúry, ale treba venovať pozornosť aj spájaniu, prepojeniu a vzájomnému zdieľaniu. Naše vnímanie iných je ovplyvnené informáciami, ktoré dostávame. Je potrebné začať filtrovať informácie, ktoré sú pretkané kultúrnymi stereotypmi a nálepkovaním. Potrebujeme komunikačné kampane, ktoré nás vyzývajú vidieť veci inak. Vplyv médií a vzdelávanie o rozdieloch sú kľúčom k prekonaniu strachu z inakosti.

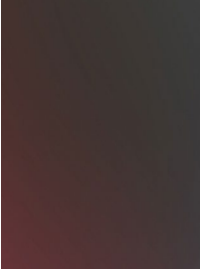
Viacjazyčnosť ako cesta vpred

V Bruseli sa často hovorí, že „každý môže hovoriť svojim vlastným jazykom“, ale v skupinovom prostredí to niekedy stráca na význame. Nemôžeme predpokladať, že každý rozumie významovým odtieňom iného jazyka. Vyjadrovanie sa vo vlastnom jazyku však vytvára bezpečné prostredie. Je dôležité poskytnúť prekladateľov a tlmočníkov alebo iné nástroje, ktoré môžu uľahčiť jazykový preklad. Brusel by mal mať viacjazyčné médiá, podujatia a kultúru. Situáciu by významne uľahčil aj vznik rôznych jazykových „zmiešanín“ a nový žargón, ktorý by sa stal jazykom budúceho Bruselu.

Ďalším možným nástrojom môže byť práve rovesnícke vzdelávanie a podpora, kde rovesníci z rôznych jazykových prostredí pomáhajú iným mladým ľuďom adaptovať sa na viacjazyčné prostredie a zlepšovať jazykové zručnosti.

Rozšírenie priestorov pre mládež

Nevyhnutnosťou je vytvoriť priestory, kde môžu mladí ľudia robiť, čo chcú. Treba im ponúknuť priestory, kde môžu využiť svoju kreativitu. Je potrebné investovať do programov osobnostného rozvoja prístupných pre mladých ľudí, ktorí nezapadajú do súčasných (vzdelávacích) programov. Môžu to byť platformy pre mladých ľudí, kde sa s rôznymi identitami a komunitami cítia bezpečne.

Aj mestské priestory by mali byť navrhnuté a dizajnované pre podporu rôznorodosti a diverzity. Nemusi však ísť iba o aktivity pre mladých, ale pre celé mestské štvrte a komunity. Môže ísť napríklad o kurzy o pestovaní rastlín so zameraním na environmentálne povedomie a nielen konzumáciu alebo remeselné činnosti, kde si mladí môžu zlepšiť svoje zručnosti v rôznych malých remeslách. Takéto aktivity by na jednej strane spájali generácie a zároveň by prispeli komunite ako celku.

Vytváranie bezpečného prostredia

Hudba môže byť vhodným nástrojom pre vzájomné spájanie. Súčasne pomáha spoluvytvárať bezpečný priestor prostredníctvom hudobných improvizácií v parkoch. Brusel by sa mal usilovať, aby bol medzinárodne uznávaný pre svoju živú hudobnú scénu. Hudobné nástroje by mali byť vo verejných priestoroch rovnako prístupné ako grily a športové vybavenie. Vzhľadom na všadeprítomnosť technológií a závislosť ľudí na sociálnych médiách môže hudba slúžiť ako prostriedok na upokojenie, relax a opätovné prepojenie s reálnym svetom a ostatnými. Hudba sa môže stať praktickou aktivitou, ktorá ľudí spája podobne ako kostoly v minulosti.

Verejné priestory, ako sú múzeá a námestia, sú príliš preplnené vizuálnymi informáciami. Je potrebné mať viac prázdnych, otvorených alebo uzavretých priestorov, kde si mladí ľudia môžu užiť ticho, meditovať alebo relaxovať bez vizuálneho preťaženia.

Príkladom dobrej praxe je projekt „Brussels Angels“, ktorý je zameraný na zlepšenie bezpečnosti a pohody mladých ľudí v nočných kluboch a na verejných akciách v Bruseli. „Anjeli“ v rámci spomínaného programu rozdávaajú minerálnu vodu, ovocie a pomáhajú tým, ktorí to potrebujú. Napríklad ľuďom, ktorí majú za sebou dlhú noc alebo sú v stave, ktorý si vyžaduje osobitnú pozornosť. Cieľom je znížiť riziko dehydratácie, zlepšiť bezpečnosť a podporiť zodpovednejšie správanie na verejných podujatiach.

Prepájať vzdelávanie s umením

Stále viac mladých ľudí vyjadruje túžbu po zrušení tradičných vzdelávacích inštitúcií. Učenie by nemalo byť obmedzené iba na školské prostredie, ale malo by byť všadeprítomné. Vzdelávanie by malo byť viac decentralizované, pričom deti by sa pohybovali medzi rôznymi „vzdelávacími centrami“. Pre mládež je podstatné využívať aktívne formy učenia sa napríklad aj využívaním rôznych médií. Mladým treba umožniť tvoriť, aby získavali vedomosti zaujímavým a príjemným spôsobom. Mladí ľudia radi spolupracujú s rôznymi umelcami. Nech tvoria, produkujú a prezentujú svoje práce nielen na úrovni jazyka a reči. Je dôležité poskytnúť im priestory, v ktorých môžu vystavovať svoje výtvory. Je potrebné začať poskytovať aktivity nielen zamerané na logiku, jazyk, čísla a fakty. Treba sa vedome zameriavať aj na rozvoj aktivít, ktoré viac podporujú predstavivosť, intuíciu, emócie a kreatívny prístup.

Integrácia nových spôsobov spolužitia s technológiami

Je nevyhnutné začať otvárať spoločenský diskurz o tom, či sú technológie pre nás prospešné a v čom. Pre mladých by sa malo zlepšiť technologické vzdelávanie, aby získali povedomie o získavaní údajov, závislosti a manipuláciách na sociálnych platformách. Mali by sa viac podporovať decentralizované technologické experimenty a startupy, ktoré vedú k vytvoreniu decentralizovanej webovej infraštruktúry.

Okrem zvyšovania kritického nazerania na technológie je dôležité dávať dôraz aj na aktivity zamerané na budovanie vzťahov, komunitnú spoluprácu, sebauvedomenie, digitálnu gramotnosť, toleranciu a solidaritu. Mladým ľuďom to umožní robiť lepšie a vedomejšie individuálne i kolektívne rozhodnutia s cieľom priniesť viac analógových spojení.

Zameranie na zručnosti, ktoré sú nevyhnutné pre budúcnosť

Treba zabezpečiť a ponúkať aktivity, ktoré podporujú inštinktívne alebo zámerne kroky na ochranu vlastného zdravia, bezpečnosti a prežitia. Či už fyzicky alebo emocionálne. V budúcnosti môže ísť o cennú zručnosť. Implementácia postupov a nástrojov na budovanie odolnosti a reziliencie mladých ľudí môže podporovať zdravé správanie a návyky.

Nový spôsob zapojenia mladých do rozhodovacích procesov

Mladí ľudia chcú ovplyvňovať budúcnosť, avšak je potrebné zlepšiť ich zapojenie do rozhodovania. Potrebujú lepšie pochopiť, ako a prečo sa robia verejné rozhodnutia, aby sa mohli efektívnejšie zapojiť a konať. Existujúce formálne štruktúry, kde by sa mohli vyjadriť považujú za zastarané a navrhnuté staršou generáciou. Je pre nich účinnejšie mať viac slobody na vyjadrenie, resp. umožniť vyjadriť sa aj menej formálnym spôsobom.

Nové formy komunikácie

Snapchat, Instagram, TikTok, WhatsApp... Sociálne siete sú medzi mladými ľuďmi veľmi populárne. Avšak je dôležité investovať aj do priamej verbálnej komunikácie. Nezáleží na tom, ktorý kanál sa použije. Dôležité je zostať dostupný a neformálny. Aj preto je opodstatnené spolupracovať s niekým, kto vie, ktoré kanály použiť a dokáže prispôbiť jazyk cieľovej skupine a vytvoriť komunikačné siete, aby jednotlivé kanály a metódy oslovili mladých ľudí z rôznych komunit. Aby sa mladí ľudia mohli zmysluplne zapojiť do projektov, komunikácia a informácie musia byť inkluzívne, dostupné v rôznych formátoch – vizuálnych, zvukových – a šírené cez organizácie, ktoré oslovujú konkrétne cieľové skupiny.

Podnety na zamyslenie

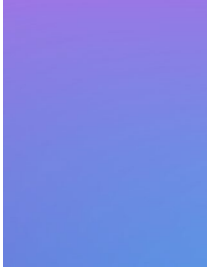
* Čo znamená skutočná inklúzia v multikultúrnej spoločnosti? Je možné, aby každá kultúra a jazyk mali rovnaký priestor alebo vždy bude existovať nejaká forma dominancie väčšinovej kultúry?

* Čo je dôležitejšie pre formovanie spoločnosti – kolektívna identita založená na spoločných hodnotách alebo uznanie a oslava jednotlivých rozdielov? Môžu tieto dva prístupy koexistovať alebo sú v základnom rozpore?

* Ako ovplyvňuje pocit „vylúčenosti“ z inštitúcií a spoločnosti celkový zmysel pre spravodlivosť a morálku? Vedie to vždy k radikalizácii alebo môže vyvolať aj konštruktívne formy odporu a zmeny?

* Ak mladí ľudia nemajú dôveru vo verejné inštitúcie, čo to hovorí o morálnych základoch týchto inštitúcií? Je morálka spoločnosti definovaná inštitúciami alebo je to inštitúcia, ktorá musí reflektovať morálne hodnoty svojich občanov?

SPÁJANIE GENERÁCIÍ CEZ INOVÁCIE V PRÍSTUPOCH K MLADÝM

Každý, kto sa nejakým spôsobom angažuje vo vzdelávaní a vo výchove alebo rieši prepájanie rôznych generácií v pracovnom prostredí či v komunite, určite potrebuje lepšie poznať a chápať, ako premýšľajú súčasní mladí ľudia, čo ich motivuje a čo im naopak prekáža. Je to dôležité nastavenie pre tvorbu stratégií a plánovanie opatrení alebo špecifických prístupov s cieľom budovania solidárnej a prosperujúcej multigeneračnej spoločnosti.

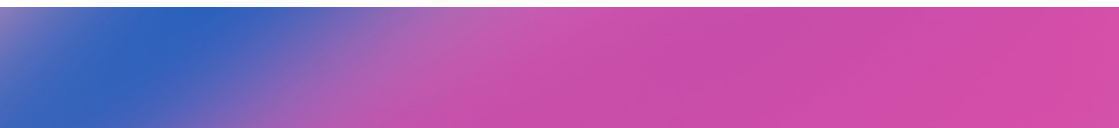
Pri analýze správania mladých ľudí v rôznych oblastiach, ktoré sme prezentovali aj v tejto publikácii vo vybraných trendoch, venujeme veľkú pozornosť nielen ich opisu, ale aj výzvam a problémom, ktoré je možné v jednotlivých vzorcoch správania (trendoch) vidieť.

V organizácii YouthWatch sme však presvedčení, že každý trend prináša aj pozitívne príležitosti pre nadviazanie lepšieho kontaktu a vytvorenie mosta medzi mladými ľuďmi a staršími generáciami. Príležitosti zároveň vnímame ako priestor na inovácie a pre nové, svieže, kreatívne prístupy, ktoré rozšíria možnosti na ďalšiu prácu s mladými ľuďmi a ich vtiahnutie do procesov, ktoré pomôžu budovať spoločnosť s príležitostami na rozvoj pre všetkých jej členov.

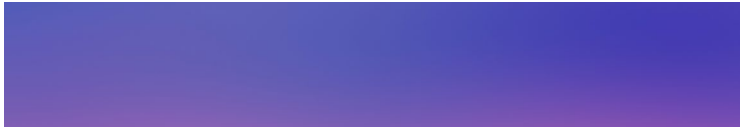
Naše partnerské organizácie vstúpili práve s touto víziou do viac ako dvojročnej spolupráce. Veríme, že informácie, ktoré prinášame v našej publikácii, prispejú k dosiahnutiu tohto ambiciózneho cieľa.

PROJEKT „THE FUTURE IS NOW“

Projekt sa zameriava na prinášanie inovácií prostredníctvom dvoch navzájom prepojených projektových línií, ktorých cieľom je podporiť modernú prácu s mládežou a rozvoj politiky voči mládeži.

Prvou líniou je mapovanie a identifikácia aktuálnych trendov v živote mládeže. Sledovaním zmien v ich záujmoch, správaní a hodnotách mladých ľudí je možné zlepšiť pochopenie ich života. Pre rôznych aktérov, ktorí sa mladým ľuďom venujú, sú pripravené odporúčania a príklady, ako využiť aktuálne trendy na zavedenie inovatívnych prístupov do práce s mladými ľuďmi. Ďalšie zaujímavé informácie o životnom štýle mladých ľudí nájdete na webovej stránke organizácie [YouthWatch](#), ako aj v dvoch trend reportoch: [Za hranicami reality](#) a [Nové perspektívy](#).

Druhá línia projektu sa zameriava na rozvoj gramotnosti formovania budúcností (Futures Literacy), ktorú UNESCO prezentuje ako jednu z kľúčových kompetencií pre 21. storočie. Počas projektu sa vytvorila [základná publikácia](#), ktorá sa venuje gramotnosti formovania budúcností, overená [metodika](#) pre rozvoj schopnosti mladých ľudí predvídať a pripravovať sa na budúcnosť s cieľom podporiť ich odolnosť a schopnosť hľadať riešenia najmä v kolektívnom prístupe a spolupráci a [príbehy z budúcnosti očami európskej mládeže](#).

O PARTNEROCH

YOUTHWATCH

YouthWatch je slovenské občianske združenie nezávislých odborníkov na prácu s mládežou a mládežnícku politiku. Hoci bola organizácia založená v roku 2015, skúsenosti jednotlivých členov sa datujú ešte do konca 90. rokov. Cieľom vzniku združenia je prispievať ku kvalite práce s mládežou prostredníctvom neformálneho vzdelávania, podporovať mladých ľudí a najmä ich zmysel pre iniciatívu, identifikovať trendy a potreby mladých, podporovať nové prístupy, inovácie a modernizáciu mládežníckej politiky. Odborné znalosti členov a členiek YouthWatch, ktorí sa zapojili do tohto projektu, súvisia s ich dlhodobým pôsobením v rámci koncepčných a strategických aktivít spojených s transformáciou a rozvojom sektora práce s mládežou či výskumom mládeže.

BRUSSELA VENIR

BrusselAVenir je sociálno-umelecké občianske združenie, ktoré vytvára príbehy budúcnosti s a pre obyvateľov Bruselu. Organizácia sa snaží prostredníctvom hravého participatívneho procesu rozmýšľania o budúcnosti, kolektívneho vymýšľania a rozprávania príbehov spájať ľudí, organizácie a sektory so spoločnými témami. Cieľom je podnietiť predstavivosť a diskusiu, vzbudiť túžbu po spravodlivejšej a udržateľnejšej budúcnosti Bruselu a aktivizovať občanov, aby prevzali úlohu pri premene mesta a spoločnosti v ňom.

O AUTORKÁCH

Mgr. Jana Miháliková PhD.

Oblasti mládežníckej politiky a práci s mládežou sa venuje od roku 1989. Pôsobila ako profesionálna pracovníčka s mládežou v centre voľného času (1989 – 1997) a neskôr ako expertka v organizácii IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže (1997 – 2015). Pôsobila vo viacerých odborných skupinách zameraných na občiansku a spoločenskú participáciu mládeže, históriu práce s mládežou, neformálne vzdelávanie a kvalitu práce s mládežou. Podieľala sa na viacerých výskumných projektoch zameraných na inkluzivitu školských zariadení, tínedžerské dobrovoľníctvo, samosprávnú politiku voči mládeži.

Je spoluautorkou viacerých prieskumov, strategických dokumentov, metodických publikácií a príručiek z oblasti mládežníckej participácie a kvality v práci s mládežou. Medzi nimi možno spomenúť Samosprávy a mládež (2015), Trendy v životnom štýle mladých (2018), Kvalita práce s mládežou na Slovensku (2019), Cesta za kvalitou (2021). Na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity koordinovala v uplynulých desiatich rokoch projekt zameraný na zvýšenie počtu rómskych detí v materských školách, spolupracovala na osobnom rozvojovom programe pre mladých rómskych lídrov a aktuálne pôsobí ako analytička projektu, ktorý monitoruje inkluzívne politiky zamerané na marginalizované rómske komunity.

Mgr. Alena Tomanová

Neformálnemu vzdelávaniu v oblasti práce s mládežou sa venuje od roku 2008. Pracovala v organizácii IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, v Národnej agentúre pre program Mládež v akcii/ Erasmus+, kde zodpovedala za medzinárodnú školiacu stratégiu a koordinovala sieť regionálnych konzultantov a školiteľov. Má skúsenosti s rôznymi témami, ako sú napríklad uznávanie neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, vytváranie kompetenčných profilov, prinášanie inovácií alebo zavádzanie systému kvality do organizácie či zážitková pedagogika.

Je spoluautorkou viacerých publikácií, výskumov a príručiek. Medzi nimi možno spomenúť *Trendy v životnom štýle mladých* (2018), *Kvalita práce s mládežou na Slovensku* (2019), *Hrdinovia všedného dňa* (2019), *Developing Youth Work Innovation* (2019), *Cesta za kvalitou* (2021). V organizácii YouthWatch vedie tému novovynárajúcich sa trendov v živote mladých ľudí. Spolupodieľa sa aj na vedení siete trendspotterov a školí učiteľov v dlhodobom vzdelávaní neformálneho vzdelávania Marker pre učiteľov.

Khusboo Balwani

Khushboo Balwani je dizajnérka, venuje sa výskumom inovácií a futuristka, ktorá sa narodila a vyrastala v Indii. Do Bruselu prišla v roku 2012, aby pracovala v laboratóriu Strategic Design Scenarios, ktoré sa špecializuje na strategický dizajn, tvorbu scenárov, spoluproduciu a predvídanie budúcnosti. Neskôr počas magisterských štúdií v odbore Strategický dizajn na Politecnico di Milano napísala diplomovú prácu s názvom „Budúcnosť práce v udržateľnom živote 2050“ a navrhla špekulatívnu hru. Prostredníctvom tejto práce špekulatívneho dizajnu podnietila strategickú diskusiu medzi tvorcami politik, pedagógmi a výskumníkmi o nových pracovných miestach a zručnostiach potrebných pre udržateľnú budúcnosť v roku 2050.

V roku 2018 spoluzaložila BrusselAVenir, socio-umelecké občianske laboratórium, ktoré spoločne s obyvateľmi Bruselu vytvára kolektívne obrazy budúcnosti. Vo svojich každodenných interakciách s Bruselčanmi (obyvateľmi Bruselu) prostredníctvom kritických, participatívnych a perspektívnych dizajnových praktík spolu-tvorí imaginatívnu fikciu o budúcnosti Bruselu – príbehy, ktoré nás nútia premýšľať o iných spôsoboch bytia a života. Jej tvorba sa pohybuje od videí, ako sú krátke filmy alebo televízny program, po audio dizajn, napríklad rádiovú reláciu o budúcnosti alebo inštaláciu v premávajúcej električke.

Do roku 2018 bola koordinátorkou OuiShare Brussels, kde lokálne mapovala komunitu, skúmala prípadové štúdie, podporovala spolupráce a posilňovala hnutie kolaboratívnej ekonomiky. Na globálnej úrovni viedla tím komunikácie na festivaloch OuiShare Fest 2015 a 2016 a zohrávala kľúčovú úlohu v tíme, ktorý navrhoval program pre festival v roku 2017. V roku 2016 bola spoluautorkou knihy Sharing Cities (Zdieľajúce mestá) vydané organizáciou Shareable, ktorá sa stala súčasťou učebných osnov na viacerých univerzitách a ktorú viacerí tvorcovia politikát aktívne využívajú pri tvorbe politických návrhov.

Ellen Anthoni

Ellen Anthoni je dizajnérka a futuristka, ktorá pracuje na kolektívnych projektoch zameraných na zmenu a transformáciu. Snaží sa inšpirovať ľudí, ovplyvňovať ich myslenie a emócie a budovať lepšiu budúcnosť. Jej práca je inšpirovaná mladou generáciou, s ktorou aktívne spolupracuje.

Ellen je odborníčka, ktorá spája praktickú činnosť s akademickým pôsobením – venuje sa tvorbe príbehov o budúcnosti a zároveň pracuje v akademickej sfére. Ako spoluzakladateľka a kreatívna líderka iniciatívy BrusselAvenir sa snaží vytvárať príbehy o budúcnosti, ktoré inšpirujú Brusseleirov (obyvateľov Bruselu), aby prevzali svoju budúcnosť do vlastných rúk a zvýšili úroveň gramotnosti formovania budúcností v meste.

Je autorkou troch kníh o zmenách v mládežníckej kultúre a spoluautorkou niekoľkých ďalších. Medzinárodne prednáša o trendoch a budúcnosti a vyučuje na viacerých univerzitách. V súčasnosti dokončuje doktorát na inštitúte SoMeTHin'K (Social, Methodological & Theoretical Innovation / Kreatívne, KU Leuven - Sociálna, metodologická a teoretická inovácia / Kreatíva, KU Leuven), v ktorom prepája poznatky zo svojej praxe s teóriou v oblasti štúdií budúcnosti.

Impressum

Vydavateľ: YouthWatch

Autori: Jana Miháliková, Alena Tomanová, Alexandra Kurišová, Khusboo Balwani, Ellen Anthoni

Jazyková korektúra: Petra Nagyová

Grafická úprava: Maty Mihal'ko

Rok vydania: 2024

ISBN 978-80-69109-09-4 (v brož. verzii)

ISBN 978-80-69109-10-0 (v pdf. verzii)

Prieskum trendov bol realizovaný v rámci projektu Future is now podporeného zo zdrojov Európskej únie a projektu podporeného z dotácie Ministerstva školstva, vedy, vývoja a mládeže SR „Programy pre mládež“, ktorú administruje NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže.

Táto publikácia reflektuje pohľad autorov a Európska Komisia nie je zodpovedná za akékoľvek použitie informácií, ktoré obsahuje.

V prípade otázok nás kontaktujte na info@youthwatch.sk

ISBN 978-80-69109-09-4 (v brož. verzii)

ISBN 978-80-69109-10-0 (v pdf. verzii)

